

شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونى ئالىي مەكتەپ يەرلىك ئالاھىدە ۋە
مەللىيچە دەرسلىك قۇرۇلۇشى پىلانى تۈرىدىكى دەرسلىك

ئۇيغۇر دەرسلىك

①

程 教 宗 布 犇

شىنجاڭ مائارىپ نەشرىياتى

مجىت يۇنۇس 1959 - يىل 10 - ئاينىڭ
15 - كۇنى كەلىپىنده تۇغۇلغان، 1974 - يىلى
شىنجاڭ سەنئەت ئىنسىتىتۇتى مۇزىكا فاكۇلتكە.
تىننىڭ تەنبۇر كەسىپىگە قوبۇل قىلىنغان.
ئۇستازى شىرمۇھەممەت نۇراخۇنىڭ تەربىيە.
لىشىدە 1977 - يىلى مەكتەبىنى ئەلا نەتىجە بىد.
لمەن پۇتكۈزۈپ، تەنبۇر ئوقۇقۇچىلىقىغا ئېلىپ
قىلىنغان. ھازىر ئۇ مۇزىكا فاكۇلتكەتنىڭ
دوتىپىنى، مىللەتى مۇزىكا - مۇقاام كاپىدرا.
سىنىڭ مۇدىرى، جۇڭگو ئۆيغۇر كلاسىسە ئەدە.
بىياتى ۋە مۇقاام ئىلىمىي جەمئىيتىنىڭ دائى.
مىي ھەيدەت ئەزاسى، جۇڭگو مۇزىكانتىلار جەم.
ئىيىتىنىڭ ئەزاسى.

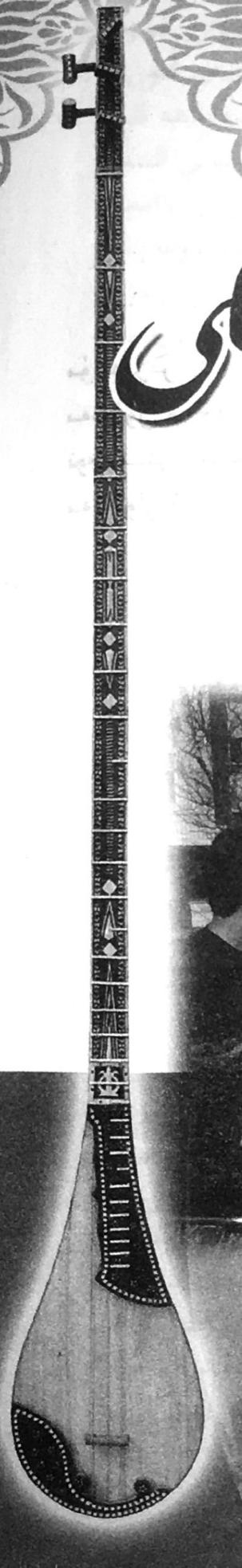
مجىت يۇنۇس ئوقۇقۇچىلىق ھاياتىدا
سەنئەت بېخىنىڭ ياراملىق كۆچتلىرىنى يې.
تىشىتۇرۇش يولىدا ھارماي ئىزدىنىپ، تەنبۇر
ماھىرلىرىنى تەربىيەلەپ، تەنبۇر كەسىدىك.
لمەرنىڭ سىستېمىلىق تەربىيەلىنىشىگە زور
كۈچ سەرپ قىلىدى. ئۇ تەربىيەلىرىگەن ئوقۇغۇ.
چىلاردىن مەمتىسىن 1990 - يىلى 5 - ئايدا
ئۆتكۈزۈلگەن مەملىكتىلىك ئاز سانلىق مىللەت
ياشلىرىنىڭ مىللەتى مۇساپىقىسىدە 1 -
دەرىجىلىك مۇكاباپقا، مجىت يۇنۇس مەددەنیيەت
مىنisterلىكىنىڭ «مۇنەۋەر يېتەكچى» مۇكا.
پاتىغا ئېرىشتى. مجىت يۇنۇس 2005 - يىل
10 - ئايدا مەملىكتى بويىچە ئۆتكۈزۈلگەن 2 -
قىتىملىق جۇڭگو مەددەنیيەت - سەنئەت مەھ.
كىمسى مۇكاباپاتى - مەددەنیيەت - سەنئەت
ئىنسىتىتۇت مۇكاباپاتىنىڭ يەككە ئورۇنداش تۇرى
بويىچە تەنبۇر بىلەن «گەجمەم» نى ئورۇندادپ ئالا.
تۇن مۇكاباپقا، كوللىكتىپ ئورۇنداش تۇرى بو.
بىچە كۆمۈش مۇكاباپقا ئېرىشتى. 2005 - يىل
7 - ئايدا ئۆتكۈزۈلگەن مەملىكتىلىك تۇنچى نۇ.
ۋەتلىك ئالىي مەكتەب ئوقۇغۇچىلىرى سەنئەت
كۆرىكىدە ئۇ يېتەكچىلىك قىلغان «چەبىيات
مۇقامى» 1 - دەرىجىلىك مۇكاباپقا، ئۆزى ماشى.
رىپ مىنisterلىكىنىڭ «مۇنەۋەر يېتەكچى»
مۇكاباپاتىغا ئېرىشتى. ئۇ تەربىيەلىرىگەن ئوقۇ.
غۇچىلاردىن ئابدۇۋەلى ساتتار 2008 - يىل 8 -
ئايدا مەملىكتى بويىچە ئۆتكۈزۈلگەن 3 - قە.
تىملىق جۇڭگو مەددەنیيەت - سەنئەت مەھكە.
مىسى مۇكاباپاتى - مەددەنیيەت - سەنئەت ئىنس.
تىتۇت مۇكاباپاتىنىڭ يەككە ئورۇنداش تۇرى بو.
بىچە كۆمۈش مۇكاباپقا ئېرىشتى. 2009 - يىل
2 - ئايدا ئەنجىڭدا ئۆتكۈزۈلگەن مەملىكتىلىك
2 - نۆۋەتلىك ئالىي مەكتەب ئوقۇغۇچىلىرىنىڭ
سەنئەت كۆرىكىدە مىللەتى مۇساپىقىلىرىنى
ئورۇنداش تۇرى بويىچە 1 - دەرىجىلىك مۇكا.

شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونى ئالىي مەكتەپ يەرسلىك ئالاھىدە ۋە
مەللەيچە دەرسلىك قۇرۇلۇشى پىلانى تۈرىدىكى دەرسلىك

ئۇيغۇر دەرسلىك

1

مجىت يۇنۇس
شرمۇھەممەت تۈراخۇن

شىنجاڭ ماڭارىپ نەشرىياتى

图书在版编目 (CIP) 数据

弹布尔教程：维吾尔文/米吉提·尤努斯，西尔买买提·努拉洪编·
乌鲁木齐：新疆教育出版社，2009.9

自治区高校地方特色和民文教材

ISBN 978 - 7 - 5370 - 7473 - 5

I. ① 弹 … II. ② 米 … III. ① 维吾尔族 - 拨乐器 -
泰法 - 中国 - 维吾尔语 (中国少数民族语言) IV. ① J632.39

中国版本图书馆 CIP 数据核字 (2009) 第 167725 号

编 辑：吾买尔·穆罕买德

مؤهەر مۇھەممەت

责任编辑：牙里坤·肉孜

مەسىئۇل مۇھەررى:

制作五线谱：阿布都外里·阿布来提

نۇتىسىنى تىزغۇچىلار:

责任校对：克依木·吐尔逊

مەسىئۇل كورىپكتورى:

自治区高校地方特色和民文教材建设计划立项教材

弹布尔教程 (1)

(维吾尔文)

*

شىنجاڭ مائارىپ نشرىياتى نشر قىلىدى

.http://www.xjjycbs.com

شىنجاڭ شىنخوا كتابخانىسى تارقاتى

شىنجاڭ باستى

شىنجاڭ مائارىپ نشرىياتى كومپىيۇتېر مەركىزى تىزدى

*

فورماتى: 1092 × 787 , 1/16 : باسما تاۋىقى: 13.50

2009 - يىل 8 - ئاي 1 - نەشرى

2009 - يىل 8 - ئاي 1 - بېسىلىشى

تىرازى: 1 - 3000

ISBN 978 - 7 - 5370 - 7067 - 6

باهاسى: 50.00 يۈمن (ئىككى قىسىم)

نشر هوقي بىزدە، باشقىلارنىڭ كۆپەيتىپ بېسىشىغا بولمايدۇ.

بېسىش - تۈپلەش سۈپىتىدە مەسىلە كۆرۈلسە ئالماشتۇرۇپ بېرىلىمۇ.

ئادرىس: ئۇرۇمچى شەھىرى غالىبىيەت يولى 187 - نومۇز

پوچتا نومۇرى: 830049; تېلېفون نومۇرى: (0991) 2863761, 2870654

کىرىش سۆز

مۇزىكا — ئىنسانلارنىڭ ئەڭ قەدىمىي، ئەڭ ئومۇملاشقان ۋە تەسىرلەندۈرۈش كۈچى ھەممىدىن زور سەنئەت شەكىللەرنىڭ بىرى. شۇنداقلا ئۇ، ئىنسانلارنىڭ مۇئىيەن ئۇن - ئاۋااز قۇرۇلمىلىرى ئارقىلىق، ئىدىيە ۋە ھېسسىياتنى ئالماشتۇرۇش ۋە ئىپادىلەشتە كەم بولسا بولمايدىغان ۋاسىتىسى، ئىنسانلار مەنىۋى تۇرمۇشنىڭ ئورگانىك تەركىبىي قىس - مى. مىللەي مۇزىكىلار مىللەي مەدەننېتىنىڭ مۇھىم بىر خىل شەكلى ۋە يەتكۈزۈش ۋاسى - تىسى بولۇش سۈپىتى بىلەن، ئۆزىگە مول مەدەننېت ۋە كۆپلىگەن تارىخىي مەزمۇنلارنى مۇجەسىمەشتۈرگەن بولىدۇ، ئۇلار ئۆزىگە خاس بەدىئىي سېھرىي كۈچ ئارقىلىق ئۇزاق يىللەق تارىخىي كەچۈرمىشلەرگە ھەمراھ بولۇپ، كىشىلەرنىڭ مەنىۋى مەدەننېت ئېھتى - ياجىنى قاندۇرۇپ كەلگەن.

تەمبۇر ئۇيغۇر مۇزىكا سەنئىتى خەزىنسىدىكى ئەڭ تەسىرچان، ئىپادىلەش كۈچى ئەڭ زور تارلىق چالغۇلارنىڭ بىرى. تەمبۇر دەرسى ھەر دەرىجىلىك سەنئەت مەكتەپلىرىمىزدە كۆپ يىللاردىن بېرى ئۆتۈلۈپ كېلىۋاتقان دەرس. تەمبۇر ئوقۇتۇشى ساھەسىدە ئىلگىرىكى ئۇستازلار تەمبۇر چېلىشنىڭ نەزەربىيىتى قائىدىلىرىنى تۇرغۇزۇش، ئورۇنداش تېخنىكى - لىرىنى قېلىپلاشتۇرۇش قاتارلىق جەھەتلەرde ئاز بولمىغان خىزمەتلەرنى ئىشلىدى. بولۇپ - مۇ پېشقەدەم تەمبۇر ئۇستازى، دوتسېنت شىرمۇھەممەت نۇراخۇن 2003 - يىلى تۈزگەن «تەمبۇر» دەرسلىكى تەمبۇرنىڭ تېخنىكىلىق نەزەربىيىتى ۋە ئورۇنداش ئۇسۇلى قېلىپلاش - تۇرۇلغان تۇنجى دەرسلىك بولۇش سۈپىتى بىلەن شىنجاڭ سەنئەت ئىنىستىتۇتىدا جۇملە - دىن شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونمىزدىكى سەنئەت مەكتەپلىرىنى، ئىشلىتىلىپ قىزغىن قارشى ئېلىنىدى. بۇ قېتىم بىز ئوقۇتۇش ئەمەلىيىتى جەريانىدا كۆرۈلگەن مەسىلىلەرنى نەزەرگە ئېلىپ، تەجربىلەرنى يەكۈنلەپ، مۇتەخەسىسىلەردىن پىكىر ئېلىپ تەمبۇرنىڭ تېخنىكىلىق نەزەربىيىنى ۋە ئورۇنداش ئۇسۇللىرىنى تېخىمۇ مۇكەممەلەشتۈرۈپ، تە - بۇر ئۆگىنىش ۋە تەمبۇردا مۇزىكا ئورۇنداشتا جەزىمن ئىگىلەشكە تېگىشلىك قائىدە - قا - نۇنىيەتلەرنى قېلىپلاشتۇرۇپ، شۇنداقلا مەشىق ئاھاڭلىرىنى يىللەقلار بويىچە ئاددىيەلىقتىن مۇرەككەپلىككە قاراب ئورۇنلاشتۇرۇپ بۇ «تەمبۇر دەرسلىكى» تۈزۈپ چىقىلىدى.

دەرسلىكىنىڭ نەشر قىلىنىشىغا ئاپتونوم رايونلۇق مائارىپ نازارىتى، شىنجاڭ مائارىپ نەشريياتى ۋە شىنجاڭ سەنئەت ئىنىستىتۇتى ئالاھىدە كۆڭۈل بۆلدى. دەرسلىكىنىڭ نەزەر - يە قىسىمىنى يېزىشقا پروفېسسور ئىمەن ئەخمىدى يېقىندىن ياردەمە بولدى. تۈزۈش جەر - يانىدا شىنجاڭ سەنئەت ئىنىستىتۇتى مۇزىكا فاكۇلتېتىنىڭ شۇجىسى رازاق نۇر، پروفېس - سور گوڭاڭ ۋە توقان سىماگۇل، دوكتور ئۆمەر مۇھەممەت، دوتسېنت ئابدۇكپىرىم ئۇسمان ۋە ئالىم قادرلار قىزغىن قوللاب قۇۋۇۋەتلىدى. دەرسلىكىنى تەكشۈرۈپ بېكىتىشكە شىنجاڭ سەنئەت ئىنىستىتۇتىنىڭ پروفېسسورى، مۇزىكىشۇناس سۇلايمان ئىمەن، شىنجاڭ مائارىپ ئىنىستىتۇتىنىڭ پروفېسسورى، مۇزىكىشۇناس تۇرسۇنجان لىتىپ يەركەندى، شىنجاڭ سەنئەت يۇرتىنىڭ دۆلەتلەك 1 - دەرىجىلىك درىژورى ئابدۇراخمان ئايۇپ قاتارلىق مۇتە - خەسىسىلىر قاتناشتى.

مۇندەر بىجى

بىرىنچى بۆلۈم

2	تەمبۇر ھەققىدە قىسىقچە چۈشەنچە
5	تەمبۇرنىڭ ياسىلىشى ۋە قۇرۇلمىسى
6	1. تەمبۇر چالغۇسىنىڭ ئىسلاھ قىلىنىشى
8	2. تەمبۇرنىڭ ئۆلچەملىك قۇرۇلمىسى
9	(1) تەمبۇر قۇرۇلمىسىدىكى بۆلەكلەرنىڭ ناملىرى
10	(2) تەمبۇرنىڭ ياسىلىشى
10	(3) تەمبۇرنىڭ سازلىنىشى ۋە ئاۋاز دائرىسى
11	3. تەمبۇر چېلىشنىڭ ئاساسىي قائىدىلىرى
11	(1) ئولتۇرۇش قائىدىسى
12	(2) ناخۇن ياساش قائىدىسى
14	4. بەلگىلەر ھەققىدە ئىزاهات
14	(1) ئۆلگ قول بەلگىلىرى
15	(2) سول قول بەلگىلىرى
19	(3) دائم قوللىنىلىدىغان مۇزىكا ئاتالغۇلىرى

ئىككىنچى بۆلۈم

22	تەمبۇر سازلاش مەشقى
24	قول كۆندۈرۈش مەشىقلەرى
24	ئىككىگە بۆلۈنگەن ئاۋاز مەشقى
25	C چوڭ كۆي ئاۋاز باسقۇچى مەشقى
25	C چوڭ كۆي ئاربلاشما ئۇدار مەشقى
26	مەشق ئاھاڭ
27	C چوڭ كۆي 2 ئوكتاۋا ئاۋاز باسقۇچى مەشقى
28	C چوڭ كۆي 8 گە بۆلۈنگەن ئاۋاز باسقۇچى مەشقى
28	C چوڭ كۆي ئاۋاز باسقۇچى، پەللەمە ئاۋاز مەشقى
29	مەشق ئاھاڭ
29	C چوڭ كۆي پەللەمە ئاۋاز مەشقى

30	C چوڭ كۈي بارماق مەشقى
31	C چوڭ كۈي، ئۇچ تۇتاشما ئاۋاز باسقۇچ مەشقى
32	C چوڭ كۈي بارماق مەشقى
33	C چوڭ كۈي 3 گرادۇسلۇق بارماق مەشقى
34	كىچىك مەشق ئاھاڭ
34	a كىچىك كۈي ئاۋاز باسقۇچى مەشقى
35	C چوڭ كۈي 16 گە بۆلۈنگەن ئاۋاز چېكىپ ئىلىش مەشقى
37	ئىلىپ چېكىش مەشقىلىرى
38	C چوڭ كۈي توت گرادۇسلۇق بارماق مەشقى
39	قول كۆندۈرۈش مەشق ئاھاڭى
39	C چوڭ كۈي بارماق مەشقى
40	مەشق ئاھاڭ ۋەتىنىمىز گۈللۈك باغ
40	C چوڭ كۈي چېكىتلىك ئاۋاز مەشقى
41	مەشق ئاھاڭ بالىلار مارشى
42	C چوڭ كۈي چېكىپ ئىلىش مەشقى
42	چەبىيات مۇقامىنىڭ 4 - مەشرىپى
43	C چوڭ كۈي قاتىق چېكىش مەشقى
43	C چوڭ كۈي پەللىمە ئاۋاز مەشقى
44	C چوڭ كۈي $\frac{5}{8}$ ئۇدارلىق ئاۋاز باسقۇچى مەشقى
44	C چوڭ كۈي $\frac{5}{8}$ ئۇدارلىق بارماق مەشقى
45	a كىچىك كۈي ئاۋاز باسقۇچى پەللىمە ئاۋاز مەشقى
45	a كىچىك كۈي بارماق مەشقى
46	داھىي ماۋ زېدۇڭ
46	G چوڭ كۈي ئاۋاز باسقۇچ مەشقى
47	C چوڭ كۈي ئىلىپ چېكىش مەشقى
47	C چوڭ كۈي چېكىتلىك ئاۋاز مەشقى
48	G چوڭ كۈي بارماق مەشقى
48	G چوڭ كۈي 3 ئوكتاوا پەللىمە ئاۋاز مەشقى
49	G چوڭ كۈي چېكىتلىك ئاۋاز مەشقى
49	G چوڭ كۈي بارماق مەشقى
50	G چوڭ كۈي بارماق مەشقى
50	G چوڭ كۈي بارماق مەشقى
52	e كىچىك كۈي ئاۋاز باسقۇچ مەشقى

52	e كىچىك كۆي ٥/٨ ئۇدارلىق بارماق مەشقى
53	e كىچىك كۆي ئاۋازنى تىترىتىپ چېلىش مەشقى
53	e كىچىك كۆي ئاۋاز باسقۇچ چېكىپ چېلىش مەشقى
54	e كىچىك كۆي مەشق ئاھاڭ بىر پىيالە مەي
54	G چوڭ كۆي چېكىپ ئىلىش مەشقى
54	G چوڭ كۆي ئىلىپ چېكىش مەشقى
55	G چوڭ كۆي بارماق مەشقى
55	G چوڭ كۆي ٦/٨ ئۇدارلىق بارماق مەشقى
56	G چوڭ كۆي ٦/٨ ئۇدارلىق پەللىمە ئاۋاز بارماق مەشقى
57	G چوڭ كۆي ٥/٨ ئۇدارلىق بارماق مەشقى
57	G چوڭ كۆي ٥/٨ ئۇدارلىق بىزەك ئاۋاز مەشقى
58	دولان
58	ئاللا بالخان
58	ئانا ئارزوسى
59	G چوڭ كۆي بارماق مەشقى
60	G چوڭ كۆي بارماق مەشقى
60	e كىچىك كۆي پەللىمە ئاۋاز مەشقى
61	خۇشاللىق
62	سىگنال
63	C چوڭ كۆي 8 گە 16 گە بۆلۈنگەن تېيىلغۇ ئاۋازلار مەشقى
64	D چوڭ كۆي ئىلىپ چېكىش مەشقى
64	D چوڭ كۆي ئىلىپ چېكىش مەشقى
64	D چوڭ كۆي نوقۇلاش مەشقى
65	D چوڭ كۆي نوقۇلاش مەشقى
66	D چوڭ كۆي پەللىمە ئاۋاز مەشقى
66	D چوڭ كۆي نوقۇلاپ ئىلىش مەشقى
67	D چوڭ كۆي پەللىمە ئاۋاز مەشقى
67	C چوڭ كۆي بارماق مەشقى
68	C چوڭ كۆي بارماق مەشقى
69	a كىچىك كۆي پەللىمە ئاۋاز مەشقى
70	c چوڭ كۆي بارماق مەشقى

71	G چوڭ كۈي ٧ ئۇدارلىق بارماق مەشقى
72	D چوڭ كۈي تېيىلغۇ ئاۋاز مەشقى
72	G چوڭ كۈي تېيىلغۇ ئاۋاز مەشقى
73	D چوڭ كۈي بارماق مەشقى
74	G چوڭ كۈي تېيىلغۇ ئاۋاز مەشقى
75	D چوڭ كۈي بارماق مەشقى
76	F چوڭ كۈي مەرغۇللىتىش مەشقى
76	a كىچىك كۈي بارماق مەشقى
77	G چوڭ كۈي بارماق مەشقى
77	G چوڭ كۈي بارماق مەشقى
78	e كىچىك كۈي بارماق مەشقى
79	خۇشال ئەۋلادلار
79	G چوڭ كۈي چېكتىلىك ئاۋاز مەشقى
80	G چوڭ كۈي چېكتىلىك ئاۋاز مەشقى
81	پارتىزانلار مارشى
82	G چوڭ كۈي ئاكورد مەشقى
82	ئىناق دوستلار
84	G چوڭ كۈي تاق مەرغۇللىتىش مەشقى
84	D چوڭ كۈي تىرىلدىتىپ چېلىش مەشقى
85	D چوڭ كۈي پەللىمە ئاۋاز تىرىلدىتىپ چېلىش مەشقى
86	D چوڭ كۈي بارماق مەشقى
87	b كىچىك كۈي پەللىمە ئاۋاز مەشقى
88	خۇشال ساز
89	D چوڭ كۈي ئىلىپ چېكىش مەشقى
90	D چوڭ كۈي بارماق مەشقى
91	G چوڭ كۈي تۇتاشما ئاۋاز مەشقى
91	D چوڭ كۈي ئۇلانما ئاۋاز مەشقى
92	G چوڭ كۈي تېيىلغۇ، بىزەك ئاۋاز مەشقى
93	D چوڭ كۈي تۇتاشما ئاۋاز مەشقى
94	D چوڭ كۈي تۇتاشما، تېيىلغۇ ئاۋاز مەشقى
94	D چوڭ كۈي تېيىلغۇ، چېكتىلىك ئاۋاز مەشقى
95	G چوڭ كۈي بىزەك ئاۋاز مەشقى
96	G چوڭ كۈي تېيىلدۈرۈپ مەرغۇللىتىش مەشقى
96	A چوڭ كۈي پەللىمە ئاۋاز مەشقى

97	C چوڭ كۆي بارماق مەشقى
98	F چوڭ كۆي بارماق مەشقى
99	d كىچىك كۆي بارماق مەشقى
100	E چوڭ كۆي بارماق مەشقى
101	E چوڭ كۆي بارماق مەشقى

ئۇچىنچى بۆلۈم

104	گۈل - غۇنچە
105	گۈل
108	شۇنچىمۇ
112	سايرىدى خۇشال بۆلۈبۈل
114	گۈلزارەي
115	ئورما ناخىسى
117	ئازاد زامان
119	خۇشاللىق
121	بىزنىڭ ناخىمىز
124	لەۋەن يالا
126	قاپقارا قوي كۆزلۈكۈم
129	مەن ئۆلەرمەن
131	نودەر ئاكا ناخىسى
132	نودەر ئاكا ناخىسى
133	كۆز ئۇيقۇدا
136	ئاھ، ھېكىم
138	ھارۋىكەش ناخىسى
140	ئالۋان ناخىسى
141	ئا يېي
144	لەيلۇن (1)
146	لەيلۇن (2)
148	نادان
149	ھەي نادان (لەيلۇن 3)
151	گۈل - غۇنچە (لەيلۇن 4)
153	يار سېنىڭ دەردىڭ
155	ئاھ، خېنىم يامانلىماڭ

157	شەرۋانىخان
159	ئاق بېلىق
160	قادىر مەۋلان
162	مودەنخان
164	كۆچا ناخشىسى (1)
166	كۆچا ناخشىسى (2)
168	كۆچا ناخشىسى (3) جانەي
171	كۆچا ناخشىسى (4) نىڭارىمىسەن
174	كۆچا ناخشىسى (5) سەمەنگاھىم
176	كۆچا ناخشىسى (6) مەستۇن ھەيران
179	ئەۋرىشىم
182	چۈڭ خانلەيلۇن
185	كىچىك خانلەيلۇن (1)
187	كىچىك خانلەيلۇن (2)
189	گۈلمەشۇق (1)
191	گۈلمەشۇق (2)
193	گۈل قىسقان مېنىڭ يارىم
195	گۈل شادىخان
197	جىنىم خېنىم
200	ئانارخان (1)
201	ئانارخان (2)
203	مەستۇن ھەيراننىڭ مەرغۇلى

بىرنسىھى بولۇم

تەمبۇر ھەققىدە قىسىچە چۈشەنچە

ئۇيغۇر خەلقىنىڭ ئەنئەنئىۋى چالغۇسى تەمبۇر خۇددى جۈجىڭباۋ ئەپەندى «ئۇيغۇر مۇ-قاھىرىنىڭ تارىخى ھەققىدە قىسىچە بايان» ناملىق ماقالىسىدە ئوتتۇرۇغا قويغاندەك «ئۇي-غۇر لارنىڭ ئەڭ قەدىمى، ئۇزۇن تارىخقا ئىگە چالغۇلىرىنىڭ بىرى»، «بەش تارلىق چالغۇ ئەسۋاپلىرى ئۇيغۇر لارنىڭ ئەنئەنئىۋى چالغۇ ئەسۋاپلىرى بولۇپ، قەدىمكى كۆسمىن تام سۇ-رەتلىرىدە ئىپادىلەنگەن بەش تارلىق چالغۇ ئەسۋاپلىرى بۇنىڭ دەلىلى. ئۇيغۇرلار بەش تار-لىق چالغۇ ئەسۋاپلىرى ئاساسىدا تەمبۇرنى تەتقىق قىلىپ ياساپ چىققان»^۱. بەزى تەتقىقات-چىلار بۇ چالغۇنى ئەڭ دەسلەپتە ئەرەبلەر ئىجاد قىلغان دەپمۇ قارايدۇ. لېكىن، ئەرەبلەر ئىشلەتكەن بۇ چالغۇ تۆت ياكى ئالتە تارلىق بولۇپ، ئىككىسىنىڭ شەكىل تۈزۈلۈشى ئوخ-شىمىغاندىن باشقا، ئۇلار تەمبۇر دېگەن بۇ چالغۇنى ناخۇن بىلەن چېكىپ ئەممەس، كامانچە بىلەن ئورۇندايىدۇ. ئۇيغۇر لارنىڭ بۇ چالغۇنى ئەرەبچە «تەمبۇر» دېگەن نام بىلەن ئاتىخىنىغا قاراپلا ئۇنى ئەرەبلەر ئىجاد قىلغان چالغۇ دېيىشكە بولمايدۇ. ئەلۋەتتە، مىلادىيە 10 - ئە-سەرىنىڭ ئالدى - كەينىدە ئىسلام دىنىنىڭ ئۇيغۇرلار رايونىغا كىرىشىگە ئەگەشكەن حالدا، ئەرەب - پارس مەدەننېيتىمۇ بىرلىكتە تارقالدى. ئەرەب - پارس تىللەرلىرى ۋە بەزى ئاتالا-خۇلارمۇ تەدرىجىي حالدا ئىلىم - پەن ساھەسىگە، مەدەننېيت، ئەدەبىيات - سەنئەت ساھە-سىگە، كىشىلەرنىڭ ئىسىملەرىغا، ئۇيغۇر مۇقاملىرى ۋە چالغۇلارنىڭ ناملىرىغا قەدەر سە-خىپ كىردى. شۇ مۇناسىۋەت بىلەن ئۇيغۇر چالغۇ ئەسۋاپى بولغان تەمبۇرنىڭ ئىسىممۇ ئە-رەبچە ئاتالدى. لېكىن، خۇددى باشتا ئوتتۇرۇغا قويغاندەك بۇ ئەھۋال تەمبۇرنىڭ ئەرەب چالغۇسى ئىكەنلىكىنى ئىسپاتلاب بېرەلمىيدۇ.

تەمبۇر ھەققىدىكى ئەپسانە - رىۋايەت، تارىخيي ماتپىياللارمۇ تەمبۇرنىڭ ئۇيغۇر چال-خۇلەرى ئىچىدىكى ئورنىنى، ئۇنىڭ تولىمۇ قەدىمى چالغۇ ئىكەنلىكىنى سەممىزگە سالى-دۇ. ئاتاقلىق ئۇيغۇر شائىرى، مۇزىكىشۇناسى موللا ئەسمەتۇللا بىننى نېمەتۇللا مۆجىزى مىلادىيىنىڭ 1854 - 1855 - يىللەرى يازغان «تەۋارىخى مۇسىقىيۇن» دا، «نۇھ ئەلەيھى-سالامنىڭ ئوغلى يافەسىنىڭ تۈرك ئىسىملەك بىر ئوغلى بار ئىدى. خۇدايىتائاللا ئۇنىڭغا بىر ئوغۇل ئاتا قىلدى. ئۇ بۇ ئوغۇلنىڭ ئىسىمنى خەرىز دەپ قويىدى. بۇ ئوغۇل چوڭ بول-غاندا غىزاغا تۇز سېلىپ يېيىشنى، تەمبۇر، باربىت، ئۇدلارنى ياساپ چېلىشنى كەشىپ قد-لىپ، ئۇنى ئالەم خەلقىگە ئۆگەتتى. ئۇ زامانلاردا ئاتا - ئانىسى، بالىلىرى ئۆلۈپ كەتكەن كىشىلەر مۇسىبەت ماتىمىدە تەمبۇر چېلىپ يىغلاب، ئاندىن ئۆلۈكىنى كۆيدۈرۈدىغان قائىدە بار ئىدى. يەركەنت، خوتەن رايونلىرىنى شۇ خەربىزنىڭ ئەۋلادلىرى ئاۋات قىلغان، ئۇ زامان-

دىن ھازىرغىچە 5850 يىل ئۆتكەن. ئۇ چاغلاردا تەمبۇرغا قوي - ئۆچكىنىڭ ئۆچەي - پەيدى. لىرىدىن تار ئېشىپ سالاتتى»² دەپ يېزىلغان. مۆجىزى تىلغا ئالغان يەركەنت، خوتمن رايونلىرى شۇ چاغلاردىلا ئۇيغۇر مەدەنىيەتنىڭ شەكىللەنىشىدە زور رول ئوينىغان رايونلارنىڭ بىرى ئىدى. تەمبۇرنىڭ مۆجىزى ياشىغان ۋە مۇشۇ كىتابنى يازغان ۋاقتىسىن بەش مىڭ يىل ئىلگىرى مەۋجۇت ئىكەنلىكىنىڭ ئۆزىلا ئۇنىڭ ناھايىتى قەدىمى چالغۇ ئە. كەنلىكىدىن شۇنداقلا ئەرەب دۇنياسى تەمبۇر دېگەن سازنى ئىجاد قىلىشتىن ناھايىتى بۇ - رۇنلا ئۇيغۇرلار رايونىدا بارلىققا كەلگەنلىكىدىن بىزنى خەۋەردار قىلىدۇ. شۇنداقلا، بۇ گەرچە قويوق ئەپسانە تۈسىنى ئالغان بايان بولسىمۇ، لېكىن ئۇنىڭدىن تەمبۇردىن ئىبارەت بۇ چالغۇنىڭ تارىخىنىڭ ئۆزۈنلۈقى، كىشىلەرنىڭ كۈندىلىك تۈرمۇشىدا كەم بولسا بولماي. دىغان بىر خىل مەنىۋى قورالغا ئايلىنىپ قالغانلىقىنى چۈشىنىپ يەتكىلى بولىدۇ.

يەنە بەزى رىۋا依ەتلەرde تەمبۇرنى قەدىمكى گىرىك پەيلاسپى ئارىستوتپل (ملادىيىدىن بۇرۇنقى 322 - 384 - يىللار) كەشىپ قىلغان دېيلىدۇ. مۇشۇلارغا ئاساسەن، 17 - ئە. سىرەد بۇخارادا ياشىغان مۇزىكا ئالىمى دەرۋىش ئەلى چاڭى ئۆزىنىڭ «رسالەئى مۇسىقى» (مۇزىكا رسالىسى) ناملىق ئەسىرىدە تەمبۇر ئاتالغۇسىنىڭ ئىتمولوگىيىسىنى چۈشەندۇ. رۇپ، تەمبۇر ئاتالغۇسىنىڭ گرېچە سۆز ئىكەنلىكىنى تىلغا ئالىدۇ ۋە تەمبۇرنى «چالا- خۇلارنىڭ شاھى» دەپ ئۆستۈن باھالايدۇ³. ئۆزبىكىستانلىق مۇزىكىشۇناس سى. ئەزىزوف ئۆزىنىڭ «ئۆزبېك مۇزىكىسىنىڭ لۇغىتى» ناملىق كىتابىدا بۇ ھەقتە توختىلىپ، «ئود، تەمبۇر، چالى، ئاي قاتارلىق چالغۇلارنى ئوتتۇرا ئەسىرىدىكى رسالىلار ئاپتۇرى دەرۋىش ئەلى چاڭى ئەڭ قەدىمكى چالغۇ ئەسۋابلىرى دەپ ھېسابلىدى»⁴ دېگەن مەلۇماتنى ئوتتۇرىغا قو. يىدۇ. تېمورىيىلار دەۋرى (1369 - 1506 - يىللار) دە ياشىغان ئاتاغلىق شائىر ئەھمەدى ئۆز زىنىڭ «مۇنازىرە ۋە مۇباھەسە» ناملىق ئەسىرىدە «تەمبۇرنىڭ ئاجايىپ ئاھاڭى، نالە - زارى تاشىمۇ ئېرىتىۋېتىدۇ»⁵ دەپ يازىدۇ.

ئىتالىيىلىك ساياهەتچى مارکوبولو (1245 - 1294 - يىللار) موڭغول ئىمپېرىيىسىنى ئارىلىغان كۈنلەرde ئىككى تارلىق تەمبۇر چالغان سازەندىلەرنى كۆرگەنلىكىنى يازغان. بىهزادىنىڭ رەسمىلىرىدە شۇ خىل تەمبۇرنىڭ تەسۋىرى بېرىلگەن⁶.

بىز يۇقىرىقى بايانلار ئارقىلىق تەمبۇرنىڭ ئەڭ باشتا ئىككى تاردىن تۈزۈلگەن قەدىمكى چالغۇ ئىكەنلىكىنى، شۇنداقلا ئۇيغۇر ئەنئەننۇئى چالغۇلىرى ئىچىدە ئىنساننىڭ يۈرىكىنى تىترەتكۈدەك سېھرىي كۈچكە ئىگە چالغۇ ئىكەنلىكىنى بىلىۋالا لايىز.

يىغىپ ئېيتقاندا، ئۇيغۇرلار ئوتتۇرا ئاسىيادىكى ئەڭ قەدىمكى مەدەنىيەتلەر - نىڭ بىرى بولۇپ، ئۇلار ئۇزاق ئەسىرىلىك تارىخي تەرەققىيات جەريانىدا مول ماددىي، مەند - ۋى مەدەنىيەت يارىتىپ، ئوتتۇرا ئاسىيائىنىڭ «مەدەنىيەت ئۆستازى»⁷ دەيدىغان شەرەپلىك نامغا مۇيەسسەر بولغان. ئۇيغۇر مۇزىكا سەئىتىمۇ ئۇيغۇر مەدەنىيەتنىڭ مۇھىم بىر تەر - كىبى سۈپىتىدە يۈكسەك دەرىجىدە تەرەققىي قىلغان. قەشقەر، كۈچا، باي، تۇرپان، قۇمۇل

قاتارلىق يۇرتىلاردىكى ئاسار ئەتىقلەرده، تام رەسىملىرى ۋە قىيا تاش ئويىمىلىرىدا ئەكس ئەتتۈرۈلگەن رەسىملىرىدىكى ساز چېلىپ، نەغمە - ناۋا قىلىپ ئولتۇرغان سازەندىلەرنىڭ چالغۇلىرى قاتارىدا تەمبۇرنىڭمۇ بولغانلىقى، بۇ ھەقتە ئوتتۇرا ئاسىيادىكى تارىخىي ماتې-رىياللاردا كۆپلىگەن خاتىرىلەرنىڭ قالدۇرۇلغانلىقى ئۇيغۇر مىللەي چالغۇلىرى ئىچىدىكى تەمبۇرنىڭ ئۇيغۇر مۇزىكىلىرىدىكى مۇھىم ئورنىنى، ئۇنىڭ ئاۋام - پۇقرا ئىچىدىكى ئىنا-ۋىتنى ۋە ئۇنىڭ ئۆزىگە خاس ئالاھىدىلىكىنى دەلىلەپ بېرىدۇ.

تەمبۇرنىڭ ياسلىشى ۋە قۇرۇلمىسى

تەمبۇر ئۇيغۇرلارنىڭ ئەڭ قەدىمكى كلاسسىك چالغۇلرىدىن بىرى بولۇش ھالىتىدە ئۆزىگە خاس مۇكەممەل قۇرۇلما، كۆركەم شەكىل ۋە ياكىراق، يېقىمىلىق، مۇڭلۇق ساداسى بىدە لەن باشقا چالغۇلاردىن ئالاھىدە پەرقىلىنىدۇ.

تەمبۇرنى ئۆزبېك، تاجىك خەلقلىرىمۇ ئۇيغۇرلارغا ئوخشاش قەدىمدىن تارتىپ ئىشلى - تىپ كەلگەن. لېكىن، ئۇيغۇرلار ئىشلىتىدىغان تەمبۇر بىلەن باشقا مىللەتلەر ئىشلىتىددى. خان تەمبۇردا روشنەن پەرق بار. ئالايلىق، ئۆزبېك، تاجىك تەمبۇرلىرىدا ئۈچ تال پولات سىم ئىشلىتىلىنىدۇ. پەدە سانى 17 بىلەن 20 ئارىلىقىدا بولىدى. شەكلى ئۇيغۇر تەمبۇرغا ئوخشدە. غاندەك قىلسىمۇ، لېكىن دەستىسى قىسقا، سېپى ئىنچىكە بولىدى. ناخۇنى سىمىدىن ئەمەس، بىلكى پولاتتنى خۇددى ئويماققا ئوخشاش ياسلىنىدۇ. بۇنىڭدىن باشقا ئەل ئىچىدىكى تەمبۇرلارمۇ بىر - بىرىگە ئوخشاش بولمايدۇ. ئۇلارنى يۇقىرى ئاۋازلىق تەمبۇر، ئوتتۇرا ئاۋازلىق تەمبۇر ۋە تۆۋەن ئاۋازلىق تەمبۇر دەپ بىر نەچچىگە بولۇشكە بولىدى.

تەمبۇر ئومۇمن ئۆز قۇرۇلمىسىغا لايىق چېلىش ئۇسۇلىغا ئىگە چالغۇ ئەسۋابى بولۇپ، چەكمە چالغۇلار قاتارىغا كىرىدى. مۇنداقچە ئېيتقاندا، تەمبۇر، دۇtar، باربىت، چاڭ، قالۇن قاتارلىق چالغۇلار چېكىپ چېلىنىدۇ. تەمبۇر مەحسوس ياسالغان ناخۇن بىلەن چېلىنىدۇ. غۇلجا شەھىرىدە ياشىغان ھۆسىيەن تەمبۇر (1902 - 1937 - يىللار) دېگەن كىشى تەمە بجۇرىنى زەخەكتە چېلىشنى ئەپسىز كۆرۈپ، 1920 - يىللەرى قولىغا سىم باغلاب تەمبۇر چېلىشنى ئىجاد قىلغان. بۇ سىم ناخۇن دەپ ئاتالغان. 1930 - يىللارغا كەلگەندە بۇ خىل سىم ناخۇن ئىلى رايوندا رەسمىي ئومۇملاشقان. ئەلۋەتتە، ناخۇن پارسچە تىرناق دېگەن سۆز بولۇپ، ئەينى زامانلاردا تەمبۇردا تەبچقانداق باشقا ئەسۋابىسىز ئوڭ قول بىگىز بارماق - نىڭ تىرىنىقى بىلەن چالغىلى بولىدىغانلىقىنى پەرەز قىلغىلى بولىدى. مۇشۇ تۆپەيلى، تىر - ناق بىلەن چېلىش تەدرىجىي يوسۇندا سىم ناخۇن بىلەن چېلىشقا كۆچكەن.

تەمبۇر يۇقىرىدا تىلغا ئالغاندەك، قۇرۇلما جەھەتتىن ساتار، دۇtar، باربىتقا ئوخشىپ كېتىدى. لېكىن بۇ چالغۇلار ئۆزئارا بىر - بىرىدىن بېشىنىڭ چوڭ - كىچىكلىكى، دەس - تىسىنىڭ ئۇزۇن - قىسىقلىقى، تارلىرىنىڭ ئورۇنلىشىشىنىڭ ئوخشىماسلىقى، پەدىلىرى - نىڭ ئاز - كۆپلۈكى، ئاۋاز تۈسىنىڭ ئوخشىماسلىقى قاتارلىق جەھەتتە پەرق قىلىنىدۇ.

1. تەمبۇر چالغۇسىنىڭ ئىسلاھ قىلىنىشى

تەمبۇر ئۇيغۇر ئەنئەنئىۋى مىللېي چالغۇلىرى ئىچىدە ئاۋازىنىڭ جاراڭلىق، مەرداň، جازبىلىكلىكى بىلەن دىققەتكە سازاۋەر. ئۇ ساتارغا قارىغاندا ئۆزۈنراق، زىلۋاراق بولىدۇ. تەڭشەش بىلەن ئاۋاز تۈسىمۇ باشقۇ چەكمە چالغۇلاردىن پەرقلىنىدۇ. لېكىن ئۇ ئۇيغۇر ئون ئىككى مۇقامىنىڭ ئاھاڭلىرىغا ئەڭ مۇۋاپىق تەڭكەش قىلىنىدىغان چالغۇ بولغاچقا، ئۇي-غۇرلارنىڭ نەچە مىڭ يىللې ئىجتىمائىي تۇرمۇشى، جەڭگىۋار ھاياتى ۋە ناچار جۇغراپ-يىلىك مۇھىت بىلەن بولغان كۈرەشلىرىدە ئۇلارنىڭ قايغۇ - ئەلەملىرى، ئازاب - ئوقۇبەت-لىرى، غەزەپ - نەپەرتلىرى، شاد - خۇراملىقى، توى مەرىكىلىرى، مەشرەپ سورۇنلىرى، باغ سەيللىرىدە ئۆزىدىكى ئۆزگىچە پۇراق بىلەن يالغۇز سازەندىلەرنىلا ئەمەس، ئاڭلىغۇ - چىلارنىمۇ ئۆزىگە مەھلىيا قىلغان. بۇ ھەقتە «تەۋارىخى مۇسىقىيۇن» دا: مەۋلانە ساھىب بەلخى «تەمبۇرنى سېھىرلىك بىر تەرزىدە سۆزلىتەتتى. بابۇر شاھ ئۇنىڭدىن بىردىمەمۇ ئایا-رەلمایتتى ... بىر كۇنى كابۇل شەھىرىدىكى بىر باغدا شاھانە ئولتۇرۇش ئۇيۇشتۇرۇلۇپ، ئۆلۈغ زاتلار، ئەمسىر - ۋەزىرلەر، ئۆلىما ۋە ئەۋلىيالارنىڭ ھەممىسى يىغىلدى ... بابۇر شاھ مۇزىكىغا ئىشارەت قىلغانىدى، بۇ ئەزىز تەمبۇرنى قولىغا ئېلىپ چۆل ئىراق مۇقامىغا چە-لىشقا باشلىدى. مۇزىكا ئىككىنچى ئەۋجىدىن ئۆتۈپ ئۆچىنچى ئەۋجىگە يەتكەندە بىر بۇلبۇل كېلىپ تەمبۇرنىڭ قولىقىغا قوئۇۋېلىپ سايراشقا باشلىدى. مەجلىس ئەھلى چۈقان - سۇ-رەن كۆتۈرۈشتى. بىرمۇنچە كىشىلەر يىغلاپ بىھوش بولۇپ يىقىلىشقا باشلىدى. بۇلبۇل يىراقىن ئۇچۇپ كېلىپ تەمبۇرغا ئۆزىنى ئۇرۇشقا باشلىدى ۋە يەتتە - سەككىز قېتىم ئۇ- زىنى تەمبۇرغا ئۇرۇغاندىن كېيىن يەرگە چۈشۈپ ئۆلدى»^④ دەپ يېزىلغان.

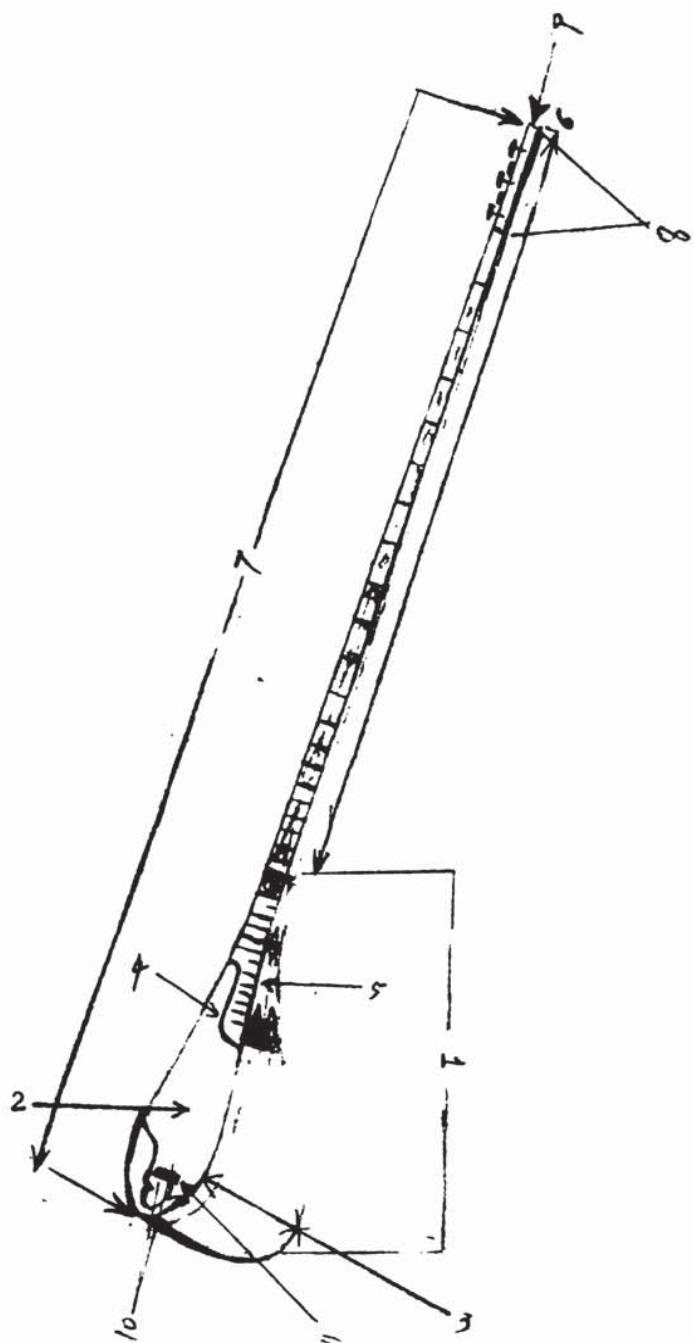
ئۇيغۇر چالغۇلىرى جۇملىدىن تەمبۇر مۇشۇنداق سېھىر كۈچكە ئىگە بولغان بولسىمۇ، لېكىن ئۆتكەن ئەسirنىڭ كېيىنكى يېرىمىدىن ئىلگىرى ئۇنىڭ شىنجاڭنىڭ ھەرقايىسى رايونلىرىدىكى ئۆمۈمىلىشىش ئەھۋالى ئوخشاش بولمىغان. مەسىلەن: مەيلى كلاسسىك ئون ئىككى مۇقام ياكى يەرلىك مۇقاملارنى ئورۇنداشتا بولسۇن، مەيلى يەرلىك مەشرەپ ۋە ئەمەل-نەغمىلەرde بولسۇن، ھەرقايىسى رايونلاردىكى چالغۇلارنىڭ ئىشلىتىلىشىدە مەلۇم پەرق ساقلانغان. قۇمۇل رايونىدا قۇمۇل غېچىكى، قەشقەر رايونىدا راۋاب، تۇرپاندا ناغرا - سۇ-نai، دولان مۇقاملىرىدا دولان راۋابى ۋە قالۇن ئاساسلىق چالغۇ ئورۇنىدا تۇرۇپ كەلگەن. كلاسسىك ئۇيغۇر ئون ئىككى مۇقامىنى ئورۇنداشتىمۇ قەشقەر رايونىدا ساتار، ئىلى رايوا-نىدا تەمبۇر ئاساسلىق چالغۇ بولغان. ئېينى چاغدا ئىلىدا ئۆتكەن ئاتاقللىق چالغۇچىلاردىن ھەسەن تەمبۇر، روزى تەمبۇر، ھۇسىيەن تەمبۇر، سۇلتانمۇرات، جامى ئاكا، مەتتاھىر، غۇ-پۇر يۈسۈپ، ئابدۇنەبى قاتارلىقلار كېيىنكى ئەۋلادلارنىڭ تەمبۇر ئورۇنداش ماھارىتىگە چوڭقۇر ئاساس سالغان. 1958 - يىلى ئۇرۇمچىدە سەنئەت ئوتتۇرا تېخنىكومى - شىنجاڭ

سەنئەت مەكتىپى قۇرۇلۇپ، 1960 - يىلى شىنجاڭ سەنئەت ئىنسىتىتۇتى دەرىجىسىگە كۆ - تۈرۈلگەندىن كېيىن، مۇزىكا فاكۇلتېتىدىكى مىللەي مۇزىكا ئوقۇتۇشىدا تەمبۇر چېلىش كەسىپ تەرىقىسىدە يولغا قويۇلدى. مۇساجان روزى، ھۆسەنجان جامىيلەرنىڭ تەمبۇر ئو - رۇنداشتىكى ماھارىتى دەرسلىككە كىرگۈزۈلدى. شۇنداقلا ھەرقايىسى جايىلاردىكى تەمبۇر ھەققىدىكى تونۇش ۋە تەمبۇرنىڭ قۇرۇلمىسىدىكى پەرقەرنىڭ ئوخشىما سلىقىغا ئاساسەن، تەمبۇردىن ئىبارەت بۇ چالغۇنى ئەتراپلىق تەتقىق قىلىش قىزغىنلىقى بارلىققا كەلدى. ئۆتكەن ئەسەرنىڭ 1970 - يىللەرىدىن ئىلگىرى تەمبۇر قۇرۇلما جەھەتتىن چوڭ - كىچىكلىكى، ئۆزۈن - قىسىقلىقى، چېلىش ئۆسۈلى جەھەتتىلا پەرقەلىنىپ قالماي، ئاۋاز دائىرسى، سازلىنىشى جەھەتلەردىمۇ ئوخشاش بولمىغاجقا، بۇ ئەھۋال سەنئەت ئوقۇتۇشى بىلەن شۇغۇللىنىۋاتقانلارنى جۇملىدىن مۇزىكا ئوقۇتقۇچىلىرىنى، تەمبۇر ئورۇندىيدىغان مۇزىكانىتىلارنى تەمبۇرنى ئىسلاھ قىلىش ھەققىدە ئويلىنىشقا مەجبۇرلىدى. ئالايلۇق: 60 - يىللاردا قەشقەر رايوندىكىلەر تەمبۇرنى ئادەتتىكى تەمبۇر ۋە ئىلى تەمبۇرى دەپ ئايىرغان. ئىلى تەمبۇرى نسبەتەن چوڭراق، قەشقەر تەمبۇرى كىچىكەك، نازۇكراق بولغان. قەشقەر تەمبۇرى ئوتتۇرىدىكى بىر تار بىلەن ئالدىدىكى ئىككى تار ئوخشاش سازلانغان. ئارقا بىر جۇپ تار بەش گرادۇس مۇناسىۋەتتە سازلانغان. چالغاندا زەخىمك بىلەن چېلىنغان. بۇ ئەھۋالىن ئىچىدىكى تەمبۇر چالغۇسىنى بىرلىككە كەلتۈرۈش لازىملىقىنى ئىپادىلىگەن.

يەنە بىر ئەھۋال شۇكى، ئۇ چاغدىكى تەمبۇرلارنىڭ پەدىسى زەي بىلەن باغلانلىپ كەل - گەن. زەي بىلەن باغلانغان پەدىسىنىڭ ئاسان ئۇپراپ كېتىدىغانلىقى، تەمبۇرنىڭ ئېڭىز ئاۋاز دائىرسىدىكى چاپلانغان قومۇش پەدىلىرىنى باسقاندا ئاۋاز تۇتۇق چىقىدىغانلىقى، تەمبۇرنى چېكىپ چېلىش جەريانىدا ئوڭ قول خەركىنىڭ كەينىدىكى سىمغا تېڭىپ كەتسە ئاۋازنىڭ ئۆزگەرىپ، سازلىنىش ھالىتىنىڭ بۇزۇلىدىغانلىقى قاتارلىق ئاجىزلىقلار ئوقۇت - قۇچىلار ۋە مۇزىكانىتىلارنىڭ تەمبۇرنى ئىسلاھ قىلىش ئىرادىسى تېخىمۇ چىختقان. نەتىجە - دە پىشىقەدەم مىللەي مۇزىكا ئۇستازى مۇساجان روزى ئالدى بىلەن تەمبۇرنىڭ پەدىسىنى خەمىيلىك تالا بىلەن باغلانغان. تەمبۇرنىڭ بوغۇزىدىكى يۇزلىك ئاۋاز قىسىمغا قوشۇمچە يۈزلىك سېلىپ، تەمبۇر خەركىنىڭ كەينىگە بىلىق شەكىللەق ئالىقانلىق ئورنىتىپ، تەم - جۈرنى ئەسلىي ئۆزۈنلۈقىدىن 10cm ئەتراپىدا قىسقارتقان. يۈزلىكىگە سېلىنىدىغان ئۈچمە يۈزلىك ئورنىغا تۈڭمۇ ياغىچى (铜木) دىن يۈزلىك سېلىپ، تەمبۇرنى تېخىمۇ كۆركەم، چە - لىشقا ئەپلىك، ئاۋازى ياخراق، پەدىلىرى ئۇپرىمايدىغان ھالەتكە كەلتۈرگەن. 1960 - يىللار - دىن باشلاپ ئېلىپ بېرىلغان بۇ ئىسلاھات ئالدى بىلەن شىنجاڭ سەنئەت ئىنسىتىتۇتدا ياخ - شى ئۇنۇمگە ئېرىشكەن. 1970 - يىللارغا كەلگەندە جەمئىيەتكە يۈزلىنىپ، ئاپتونوم رايون تەۋەسىدىكى ھەرقايىسى ئۆمەكلەر، سازەندىلەر، ئەلنەغمىچىلەر ئورتاق ئىشلىتىدىغان بولغان. ھەتتا قوشنا دۆلەتلەردىمۇ مۇشۇ خىل تەمبۇر ئومۇملاشقان.

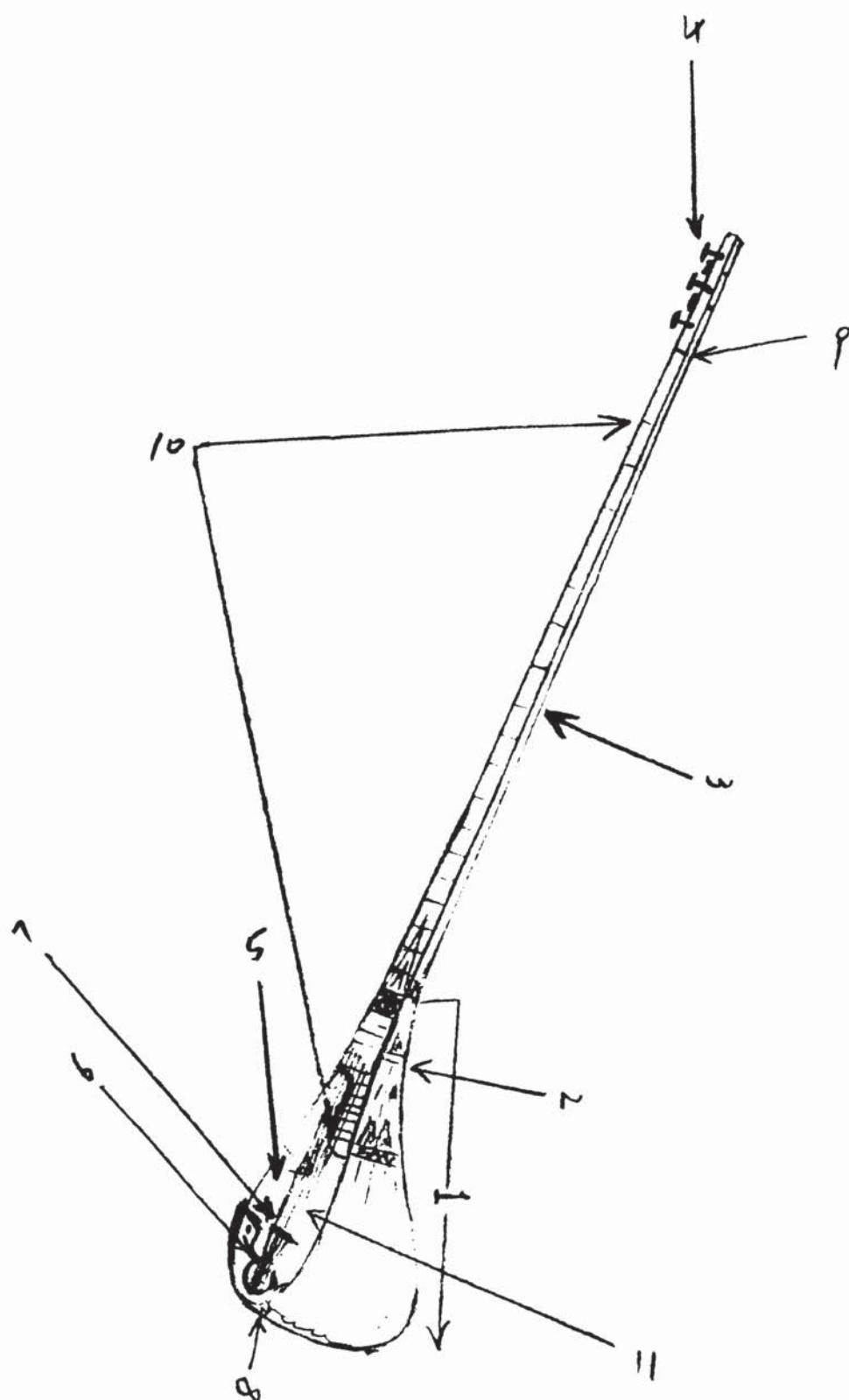
2. تەمبۇرنىڭ ئۆلچەملىك قۇرۇلمىسى

تەمبۇر ئىسلاھ قىلىنغاندىن كېيىن، قۇرۇلما ئۆلچىمى جەھەتتە ئاساسەن تۆۋەندىكىچە بىرلىككە كەلتۈرۈلدى:

- ① تەمبۇر بېشىنىڭ ئۇزۇنلۇقى 17cm — 16cm — 42cm ② يۈزلۈكىنىڭ كەڭلىكى 18cm
- ③ بېشىنىڭ چوڭقۇرلۇقى 14cm ④ بوغۇز يۈزىنىڭ كەڭلىكى 8cm ⑤ بوغۇز ئايلانىمە
- ⑥ تەمبۇر دەستىسىنىڭ ئۇزۇنلۇقى 100cm ⑦ تەمبۇرنىڭ ئومۇمىي ئۇزۇنلۇقى سى 142cm — 138cm
- ⑧ قۇلاق ئورنىنىڭ ئۇزۇنلۇقى 14cm ⑨ تەمبۇر دەستىسىنىڭ ئۇچىملىكى 1.5cm
- ⑩ خەرەكىنىڭ ئۇزۇنلۇقى 3.5cm ⑪ خەرەكىنىڭ ئېگىزلىكى 2cm

1) تەمبۇر قۇرۇلمىسىدىكى بۆلەكلەرنىڭ ناملىرى

- ① تەمبۇر بېشى
- ② تەمبۇر بوغۇزى (بويىنى)
- ③ تەمبۇر دەستىسى (سېپى)
- ④ تەم-
- بۇر قۇلىقى
- ⑤ تەمبۇر يۈزلىكى
- ⑥ ئالقانلىق
- ⑦ خەرەك
- ⑧ سىم ئىلغۇ (تار ئىلغۇ)
- ⑨ باش خەرەك
- ⑩ ئۆمۈمىي پەدىلەر
- ⑪ تار (ئالدى، ئوتتۇرا، كەينى تارلار)

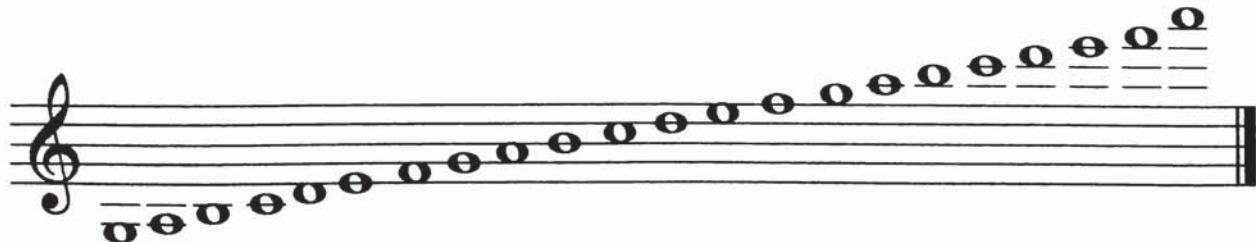
(2) تەمبۇرنىڭ ياسلىشى

تەمبۇر ئۇزاق تارىخىي جەريانلاردىن بۇيان ئاساسەن ئۈجمە ياغىچىدىن ياسلىپ كەلـ. گەن، ئايىرمەن ئۆرۈك ياغىچى، چىنار ياغىچى ۋە باشقا ياغاچلاردىن ياسالسىمۇ، لېـ. كىن ئۈجمە ياغىچىدىن ياسالغان تەمبۇر يەنلا ئاساسىي ئورۇندادا تۇرىدۇ. ئۈجمە ياغىچى قۇرۇغاندىن كېيىن ياسالغان تەمبۇر ھەم يەڭىل بولىدۇ، ھەم قېيىپ كەتمەيدۇ، ياكى بولمىسا يېرىلمائىدۇ. ۋاقتى ئۇزارغانسىپرى تاشقى كۆرۈنۈشىمۇ چىرايلىق بولۇپ كېتىدۇ.

(3) تەمبۇرنىڭ سازلىنىشى ۋە ئاۋاز دائرىسى

تەمبۇرنىڭ ئاۋازى ئاساسەن ئورتا ئاۋازغا مايمىل بولىدۇ. قەشقەر رايونىدا دەسلەپ ياسالـ. خان تەمبۇردا پەقت 17 ياكى 18 پەده بولۇپ، ئۇ تەمبۇرنىڭ سازلىنىشى ۋە ئاۋاز دائرىسىـ. مۇ ھازىرقى تەمبۇر لارنىڭكىگە ئوخشىمىغان. ئۆتكەن ئەسەرنىڭ كېيىنكى يېرىمىغا كەلـ. گەندە تەمبۇرنىڭ سازلىنىشىدا ئۆزگىرىش بولغان ھەممە ئاۋاز دائرىسىگە بىر ئوكتاوا قوشۇلۇپ، بۇرۇنقى ئىككى ئوكتاوادىن ئۈچ ئوكتاواغا كۆپىيگەن. پەدىلىرىمۇ بۇرۇنقى 17 - 18 پەدىدىن 34 پەدىگە يەتكەن. بۇ ئەلۋەتتە بىز يۇقىرىدا تىلغا ئالغان ئىسلاھاتنىڭ نەتىجىسىـ.

تەمبۇرنىڭ سازلىنىشى ئۇنىڭغا ئىشلىتىدىغان سىم تار بىلەنمۇ مۇناسىۋەتلىك بولىدۇ. تەمبۇرنىڭ ئالدى تەرىپىدىكى بىر جۈپ تار بىلەن ئوتتۇرىدىكى تارغا ئاساسەن 32 نومۇرلۇق سىم سېلىـ. نىدۇ. تارلارنىڭ سازلىنىشىدا ئوتتۇرىدىكى تار رويالىنىڭ كىچىك ھەرپلىك گۇرۇپپىسىدىكى d ئاۋازغا، ئارقىدىكى تار d ئاۋازدىن 4 گرادۇس تکۋەن بولغان چوڭ ھەرپلىك گۇرۇپپىسىدىكى A ئاۋازغا، ئالدىدىكى تار d ئاۋازدىن 5 گرادۇس تکۋەن بولغان چوڭ ھەرپلىك گۇرۇپپىسىدىكى G ئاۋازغا تەڭ قىلىپ سازلىنىدۇ. ئارقا تەرىپىدىكى سىم تار سېل توم بولۇپ، ئۇنىڭغا 31 رەزمىرىلىك سىم ئىشلىتىلىدۇ.

تەمبۇرنىڭ ئاۋازى ئەسىلەدە ئورتا ئاۋاز گۇرۇپپىسىغا كىرىدۇ. لېكىن ھازىر نوتا ئىشـ. لىتىشكە قۇلايلىق بولۇش ئۈچۈن g نوتا كۈلىچى بويىچە ئەسىلىي ئورۇندىن بىر ئوكتاوا يۇـ. قىرى كۆتۈرۈپ ئىشلىتىلىۋاتىدۇ.

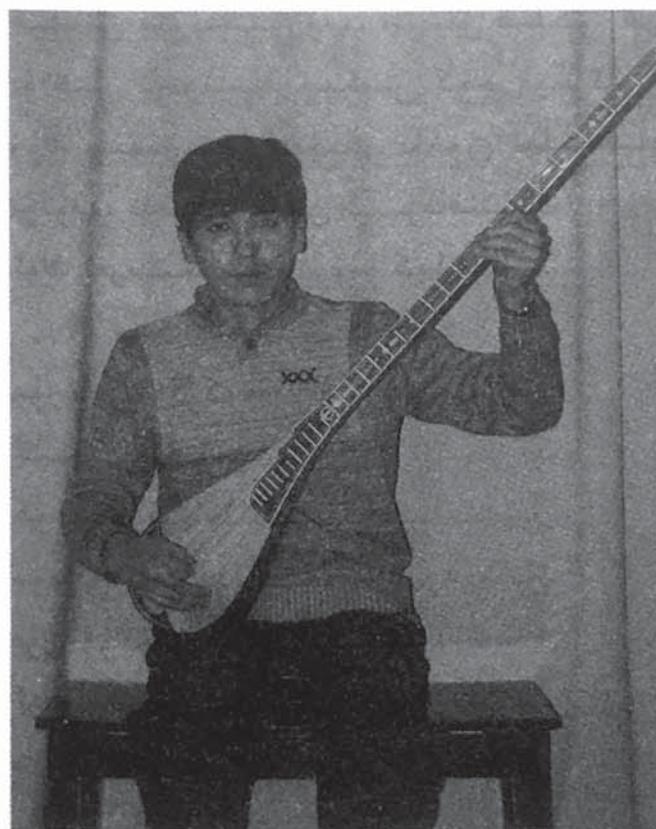
تەمبۇردا ئادەتتە كىچىك ھەرپىلىك گۇرۇپپىدىكى d دىن باشلاپ ئىككى ئوكتاۋا ئارىلىقى يەنى كىچىك ھەرپىلىك 1 - گۇرۇپپىغىچە بولغان ئارىلىق كۆپ ئىشلىتىلىدۇ.

تەمبۇردىكى ئالدى بىر جۇپ (A) تار ئاساسى مېلودىيىنى ئورۇندايىغان يەنى تەمبۇردا كۆپ ئىشلىتىلىدىغان تار بولىدۇ. ئوتتۇرا تار (d) بىلەن ئارقا بىر جۇپ تار (G) ساپ 5 گرادۇسلۇق گارمونىك مۇناسىۋەت ئارقىلىق مېلودىيىنى تولۇقلاش، مېلودىيىگە ھۆسنى قوشۇش، رېزونانس يەنى بىرىكمە سادا بېرىش رولىنى ئوينايىدۇ. ئەلۋەتتە، بۇ خىل بىرىكىش ئۆزئارا ماسلىشىدىغان كۈيلىرنى، كۆپ ھاللاردا G ۋە d دىن ئىبارەت چوڭ - كىچىك كۈي - لەرنى كۆزدە تۇتىدۇ.

3. تەمبۇر چېلىشنىڭ ئاساسىي قائىدىلىرى

تەمبۇرنى چېلىش يەنى تەمبۇر بىلەن ئاھاڭ ئورۇنداشتا ئالدى بىلەن تەمبۇر توغرى، ياخشى سازلانغان بولۇشى كېرەك. تەمبۇر توغرى سازلانمىسا ماھارەت بىلەن چالغاندىمۇ يې - قىملىق ئاۋااز چىقىشى ناتايىن. ئەگەر تەمبۇر توغرى، ياخشى سازلانغان بولسا، ئۇنىڭغا ئو - رۇندىغۇچىنىڭ ماھارتى قوشۇلسا، تەمبۇر ئورۇنداشتا كۆزلىگەن مەقسەتكە يەتكىلى بولىدۇ. ئاڭلىغۇچىلارمۇ رازى بولىدۇ.

1) ئولتۇرۇش قائىدىسى

تەمبۇر ئورۇنداش يەنى تەمبۇر چالغاندا ئادەتتە ئورۇندۇقتا دۇرۇس ئولتۇرۇپ، تەمبۇرنى ئوڭ يوتىنىڭ ئۇستىگە قويۇپ سول قولدا تەمبۇرنىڭ دەستىسى تۇتۇلىدۇ. ئىلا - گىرى كۆپىنچە كىشىلەر تەمبۇر چالغاندا ئوڭ پۇتنى سول پۇتنىنىڭ ئۇستىگە ئېلىپ تەمبۇرنى ئوڭ يانپاش بىلەن ئوڭ يوتىنىڭ ئارىلىقىغا ئېلىپ چالاتتى. بۇنداق ئولتۇ - رۇشتىكى مەقسەت تەمبۇرنىڭ ئۈچۈن. لېكىن - تۆۋەن چۈشۈپ كەتمەسىلىك ئۈچۈن. خىلاب بولغاچقا، ھازىر ئومۇمەن دۇرۇس ئولتۇرۇشقا ئادەتلەندۈرۈلۈۋاتىدۇ مۇزىكا چې - لىش جەريانىدا دۇرۇس، مۇۋاپىق ئولتۇرمىسا

يەنى ئوڭ يانپاش ئادەتتىن تاشقىرى كۆتۈرۈلۈپ كەتسە ئۇ ھالدا سەت، كۆرۈمىسىز قىياپەت پېيدا بولۇپ كىشىلمىرىگە غەلتىه كۆرۈنۈش پەيدا قىلىپ قويىدۇ. شۇنىڭ ئۈچۈن دۇرۇس ئول - تۇرۇشقا ئادەتلەنىش لازىم. ئىمكانييەت بولسا ئوڭ پۇتنى سول پۇت ئۇستىگە ئالماي، ئوڭ پۇتنى سەل كۆتۈرۈپ تەمبۇرنى مۇقىم توختىتىشقا ئادەتلەنسە تېخىمۇ ياخشى.

2) ناخۇن ياساش قائىدىسى

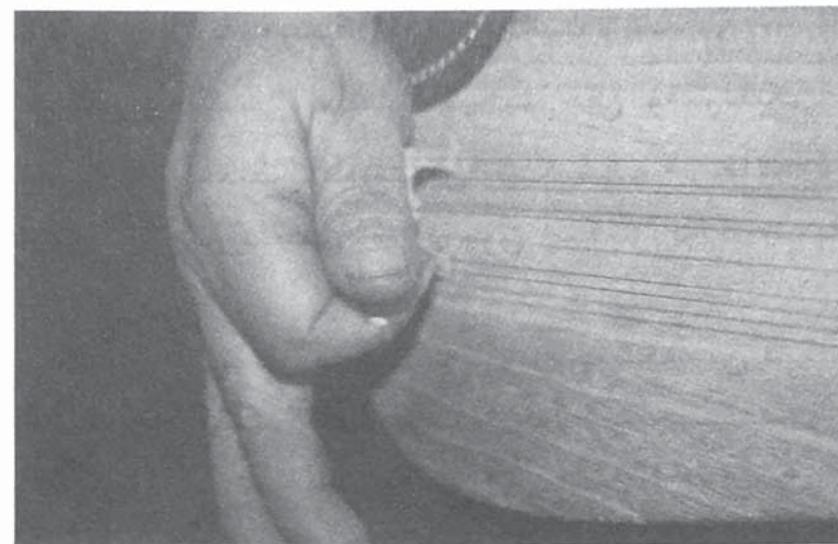
تەمبۇر چېلىشتا ناخوننىڭ رولى ئىنتايىن مۇھىم ئورۇن تۇتىدۇ. ناخۇن ئادەتتە 28 - نومۇرلۇق گاڭ (پولات) سىمدىن ياسىلىدۇ. ناخۇننى ھەربىر تەمبۇر چالغۇچى ئۆزىنىڭ تەم - بۇر چەككۈچى بېگىز بارماقنىڭ چوڭ - كىچىكلىك ئەھۋالغا ماسلاشتۇرۇپ ياسىۋىدۇ. ئالدى بىلەن ئوڭ قول بېگىز بارماقنىڭ (تەمبۇر چەككۈچى بارماقنىڭ) بىرىنچى ئۆگىسى - گە ئادەتتىكى يىپىنى 4 - 5 يۆگەپ باغلەنىدۇ. ئاندىن ياسالغان تىرناقنىڭ ئىككى يېنىدىن ئۆتكۈزۈپ ئېلىپ قويىدىغان ئىككى ئۈچى باغانلىغان يىپقا ئېلىپ قويىمىز. شۇ چاغدا نا - خوننىڭ ئۈچى تىرناق ئاستىدىن 4 - 5 مىللەمپىتىر ئەتراپىدا چىقىپ تۇرىدۇ. ئاشۇ چە - قىپ تۇرغان ئورۇن بىلەن تەمبۇر سىمنى چېكىش، ئېلىش، مەرغۇللەتىش ۋە باشقى تېخ - نىكىلار ئارقىلىق تەمبۇر چېلىنىدۇ. ھازىر تەمبۇر چالغۇچىلار قوللىنىۋاتقان ناخونلار تۇ - ۋەنكى ئۈچ خىلغا مۇجەسسىمەنگەن، بىرىنچى خىلى (A) شەكىللىك بولىدۇ. ئىككىنچى خىلى (B) شەكىللىك بولىدۇ. ئۈچىنچى خىلى (C) شەكىللىك بولىدۇ. ئۇزۇن مۇددەتلەك ئوقۇتۇش جەريانىدا، تەتقىق قىلىش ئارقىلىق، بىرىنچى خىل شەكىل بىلەن ئىككىنچى خىلىنى بىرلەشتۈرۈپ، سىناق قىلىش ئارقىلىق ئۈچىنچى خىلى قوللىنىۋاتىدۇ. چۈنكى بۇ خىل ناخوننىڭ چېكىش كۈچى بىرئاز كۈچلۈكىرەك بولىدۇ. ئاۋازنى دانىمۇ - دانە، سۇ - زۇك چىقىرىشقا ئەپلىك. ناخۇن ئىلمىكىنىڭ ئىچ تەرىپى 3 - 4 مىللەمپىتىر قىسىقىراق

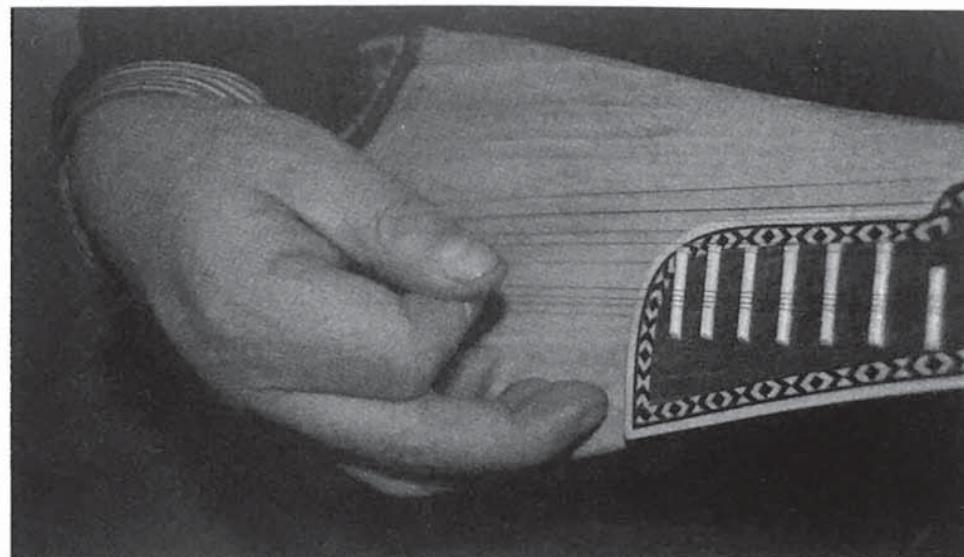
بولۇپ، ناخۇن ئۈچى تىرناقنىڭ ئوڭ تەرىپىگىرەك توغرا كېلىدۇ.
1. چېكىپ چېلىش: بۇنىڭدا تەم - بۇرغا كۈچلۈكىرەك ناخۇن ئىشلىتى - لىدۇ. چالغۇچىدىن ئەتراپىلىق ۋە كۈچلۈك ھاياجان تەلەپ قىلىنىدۇ. مۇنداق ئەھۋالدا چالغۇچى چوقۇم پۇ - تۇن ۋۇجۇدى بىلەن بېرىلىپ، ئۆزى ئورۇنداؤانقان ئاھاڭنى چىن قەلبى - دىن ياقتۇرۇپ، ناخۇننى چىڭ ئۇ -

رۇش، قاتتىق چېكىش ئارقىلىق ئوبراز يارتىش كېرەك. بولۇپمۇ «ئەجەم»، «نەم پەدە» گە ئوخشاش شوخ كۈيلەر ۋە بەزى مەرغۇللارنى ئورۇنداشتا چېكىشنى كۆپ ئىشلىتىش ئارقىلىق كۈيگە مۇڭ كىرگۈزۈشكە ۋە ئۇنى تەسىرلەندۈرۈش كۈچىگە ئىگە قىلىشقا توغرا كېلىدۇ.

2. ئىلىپ چېلىش: بۇ خىل ئورۇنداشتا رىتىم، سۈرئەت، ئاھاك تۈرلىرىگە ئالاھىدە ئەھە- مىيەت بېرىش، باشلىنىش، ئەۋجىگە چىقىرىش ۋە چۈشورگىسىنى چېلىشتا ھەرىكەت بىر خىل بولۇش، كۈي بۆلەكلىرى ئېنىق بولۇشى ۋە جۇملە بۆلۈنۈش قائىدىلىرىگە رىئايە قىلىش تەلەپ قە- لىنىدۇ. بۇ خىل ئۇسۇل ئاددىي، چوڭ - كىچىك خەلق ناخشا - مۇزىكىلىرىدا كۆپ قوللىنىلىدۇ.

3. مەرغۇللىتىش: ئاۋاز ۋاقىتلەرنى ئۇششاقلاش ئارقىلىق ئادەتتىكى چېلىش بىلەن چېكىپ ئىلىشنى بىرلەشتۈرۈشى، كۈيلەرنىڭ بېشىنى ناخۇن بىلەن باشلاپ سالماق ھەر- كەت قىلىش تەلەپ قىلىنىدۇ. مەرغۇل قىلىش يەنى مەرغۇللىتىش پاساھەتلىك ئورۇنداش بولۇپ، ئوڭ قولنى تەمبۇرنىڭ بوغۇزنىڭ تۈۋىگە ئەكىلىپ ئاۋازلارنى پارچىلاپ يۇمىشاق چېكىش ئىنتايىن مۇھىم. سول قولنىڭ تۆت بارمىقى ئارقىلىق پەدىلەرنى تىترىتىپ چې- لىش، مۇڭلۇق ئاۋاز چىقىرىشمۇ مەرغۇللىتىپ چېلىشتىكى دىققەت قىلىشقا تېڭىشلىك ئۇسۇل ھېسابلىنىدۇ.

4. بەلگىلەر ھەققىدە ئىزاهات

1) ئوڭ قول بەلگىلىرى

- 1) ٨ نۇقىلاش بەلگىسى. بىگىز بارماقنىڭ تىرىنلىقى باش بارماقنىڭ ئالقان گۆشىگە تۇتاشتۇرۇلىدۇ. بىگىز بارماقنىڭ كۈچىنىشى ئارقىلىق سىم تارغا ئۇرۇلۇش چېكىش دەپ ئاتىلىدۇ. بۇنىڭ بەلگىسى دەل ناخۇنىڭ ئۇچىغا ئوخشىپ كېتىدۇ.
- 2) ٨ قاتتىق چېكىش بەلگىسى. قاتتىق چېكىش دەل يۇقىرىدىكى چېكىشنىڭ ئۆزى بولۇپ، بىگىز بارماقنىڭ كۈچىنىشى ئادەتتىكى چېكىشكە قارىغاندا نىسبەتنەن كۈچلۈك ھەم كەسکىن بولغاچقا، بۇنى پەرقىلەندۈرۈش ئۇچۇن چېكىش بەلگىسىنىڭ ئاستى تەرىپىگە بىر چېكىت قويۇلۇدۇ.
- 3) ٧ ئىلىش بەلگىسى. سىم تار چېكىلىپ تۆۋەن چۈشكەندىن كېيىن دەرھال كەينىگە قايتىش ئارقىلىق ئىلىش ھەرىكتى شەكىللەنگەن بولغاچقا، بەلگىدىمۇ چېكىش بەلگىسى - نىڭ تەتۈرى قوللىنىلىدۇ.
- 4) ٧ نۇقىلاپ ئېلىش بەلگىسى: ھەم چېكىدىغان ھەم ئىلىدىغان ھەرىكتەت. ئۆزۈلمىي داۋاملاشقان چاغدىكى ھەرىكتەت چېكىپ ئېلىش بولىدۇ ھەمەدە چېكىش ۋە ئىلىشنىڭ بەلگىسىنى تەڭ ئىشلىتىش بىلەن ئىپادىلىنىدۇ.
- 5) ٨ ٧ قاتتىق چېكىپ ئېلىش بەلگىسى: قاتتىق چېكىش ھەرىكتىنىڭ ئارقىسى - دىنلا ئىلىش ھەرىكتى ئۆلىنىپ كېلىدىغان بولغاچقا، بۇ ھەرىكتە ٧ ٨ بەلگىسى بىلەن ئىلىنىدۇ.
- 6) ٧ ٨ ئېلىپ چېكىش بەلگىسى: ئەگەر ئىلىش ھەرىكتى ئالدىدا كېلىپ، چېكىش ھەرىكتى كەينىدە كەلگەن بولسا، بۇ ٧ ٨ بەلگىسى بىلەن ئىپادىلىنىدۇ.
- 7) ٧ تۇتاشما چېكىش بەلگىسى: بىگىز بارماق بىلەن باش بارماق بىر - بىرىدىن ئايى - رىلىمای، بىگىز بارماقتىكى ناخۇن يۇقىرى - تۆۋەن چۈشۈش ئارقىلىق تەكرارلانغان ھەرىكتە تۇتاشما چېكىش بولىدۇ. بۇ ھەرىكتەتە قولنىڭ بېغىشى تىننەمىسىز رەۋشتە ھەرىكتەلىنىدۇ.
- 8) ٧! تۇتاشما قاتتىق چېكىش بەلگىسى: بۇنىڭدا بىگىز بارماق باش بارماقتىن ئايىدا - مайдۇ. ناخۇن سىم تار ئۇستىدە داۋاملىق يۇقىرى - تۆۋەن ھەرىكتەلىنىدۇ. بۇنىڭ يۇقىرى - دىكى تۇتاشما چېكىشتىن پەرقى شۇ يەردىكى، بۇنىڭدا قولنىڭ بېغىشى ئەمەس، بەلكى بىدە - لمەك بىلەن بىرتۇتاش ھەرىكتەلىنىش ئارقىلىق كۈچلۈك ئاۋاز چىقىدۇ.
- 9) ئان ئوڭ قولنى كۆتۈرۈپ چېلىش بەلگىسى: ئوڭ قولنى 10cm ئەتراپىدا يۇقىرىغا

يەنى تەمبۇرنىڭ بوغۇزى تەرىپىگە يۆتكىگەندە، تەمبۇر بوغۇزنىڭ يۈزلۈكى ئۇستىدىكى بادام شەكىللەك ئاۋاز تۆشۈكىدىن يېقىمىلىق بوم ئاۋاز چىقارغىلى بولىدۇ. چېلىنىۋاتقان ئاۋاز ئۇستىگە مۇشۇ خىل بەلگە قويۇلسا قول يۇقىرى كۆتۈرۈلۈپ چېلىنىدۇ. ئاخىرلاشقاندا بادام شەكىل ئۇستىگە چېكىت قويۇلغان بولسا، ئەسلىدىكى ئورۇنغا قايىتىپ چېلىنىدۇ.

(10) مەرغۇللىتىش بەلگىسى: مەرغۇللىتىش بىر ئۇدار ئاۋازنىڭ 32 گە پارچىلىنىشىدىن ھاسىل بولىدۇ. بۇ يەقەت ئوڭ قولنىڭ تېز ھەرىكەتلەنىشى ئارقىلىقلا بارلىققا كېلىدۇ. بۇ نىڭغا ئاۋاز پارچىلاش بەلگىسىنى ئىشلىتىشكە بولىدۇ.

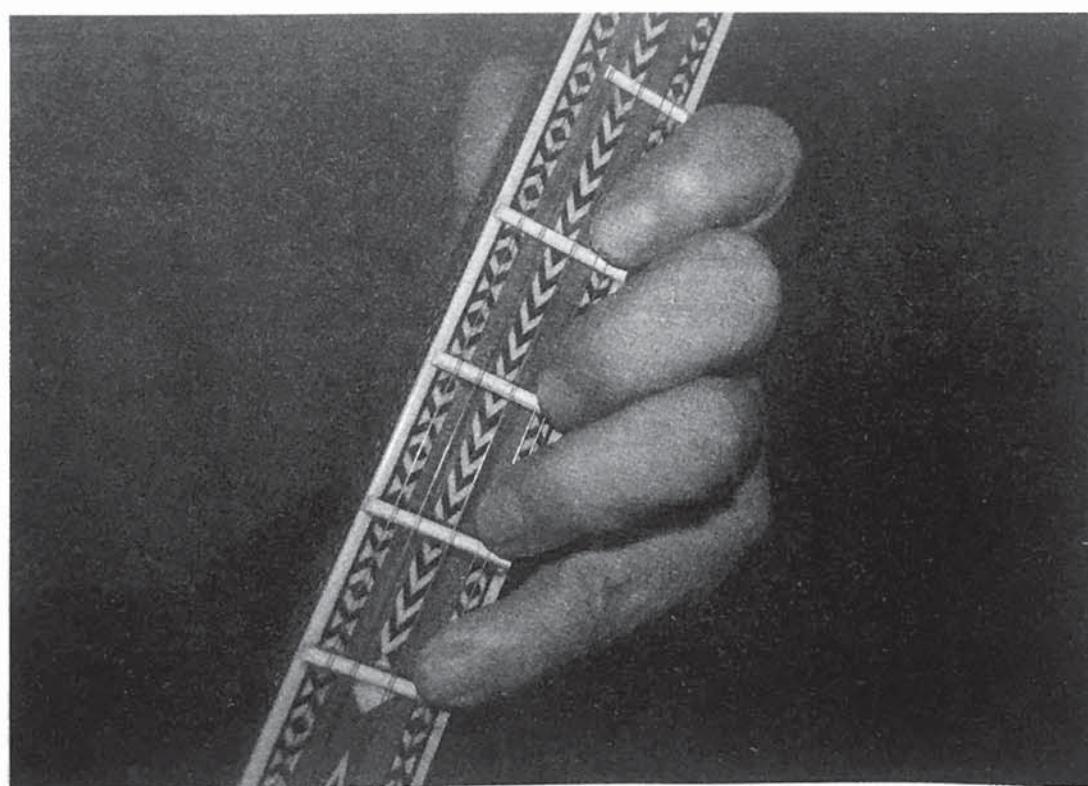
(11) ئاھاڭ ئالاھىدىلىكلىرىنى ئىپادىلەشتە قوللىنىلغان شەرتلىك بەلگىلەر.
① ئەسلى ئاۋاز بىلەن كۆتۈرۈلگەن ئاۋاز «#» ئوتتۇرسىدىكى ئاۋازنى توغرا ئىپادىلەش

$\frac{1}{4}$ كۆتۈرۈلگەن ئاۋازلار «-» بەلگىسى بىلەن ئىپادىلەندى.

② تەۋەرەنمە - تىترىتىدىغان ئاۋازلارنى ئىپادىلەشتە ئىتالىيىانچە تربىل (trillare) دېگەن سۆزنىڭ قىسقارتىلمىسى «۱۲» ھەرىپىنى چالماقچى بولغان ئاۋازنىڭ ئۇستىگە قويۇش ئارقىدە لىق ئىپادىلەندى.

2) سول قول بەلگىلىرى

سول قول تېخنىكىسىنى راۋاجلاندۇرۇش، بارماقلارنىڭ ھالىتىگە باغلىق. شۇڭا تەنبۇر ئورۇندىغاندا دىققىتىنى مەركەزلىنىشتۇرۇپ، سول قولىنى ئەركىن ھالەتتە ھەرىكەتلەندۇرۇش لازىم. ئۇنداق بولمىغاندا بارماقلارنىڭ ھەرىكتى قىيىنلىشىدۇ. يەنە شۇنىڭغا دىققەت قە.

لىش كېرەككى، سول قولنىڭ پەدە بېسىشتىكى ئورنى بىر خىل بولۇۋەرمىدۇ. كۆي شەك -
لىگە قاراپ ئۆزگۈرپ تۇرىدۇ. مەسىلەن C چوڭ كۆيىدە D ئاۋاز 4 - بارماقتا بېسىلسا، D
چوڭ كۆيىدە ئاۋاز 1 - بارماقتا بېسىلسىدۇ.

دېمەك، سول قول بارماقلىرى ھەرقايىسى پەدىلەرde (ئاۋاز ئورۇنلىرىدا) بىمالال ھەرىكەت
قىلالىسا، سول قول ھالىتىنىڭ توغرا ئىكەنلىكىنى كۆرسىتىدۇ. ئەكسىچە بولغاندا ناتوغە -
ريلقىنى كۆرسىتىدۇ. تەمبۇر ئىجراچىلىگىدە سول قولدىكى پەدە باسىدىغان تۆت بارماق
رەقەملەر بىلەن ئىپادىلىنىدۇ. مەسىلەن:

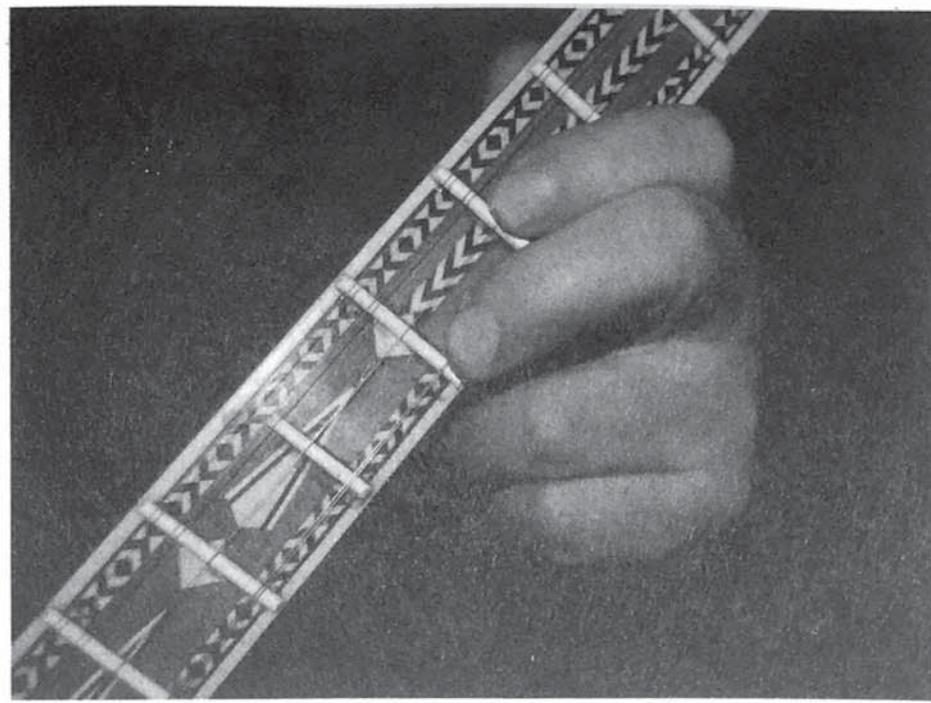

1) پەدە باسىدىغان سول قول بىگىز بارمىقىدا پەدە باسقاندا، شۇ ئاۋاز ئۈستىگە 1 يېزد -
لىدۇ. ئوتتۇرا بارماققا 2، ئۈچىنجى بارماققا 3، چىمەلتەككە 4 يېزلىدى. ئاۋاز ئۈستىگە
قايىسى سىپىر يېزىلغان بولسا، شۇ بارماق بىلەن پەدە بېسىلسىدۇ.

2) ئاۋاز تارتىش: B ئاۋازنى بارماق 3 ياكى بارماق 4 بىلەن كۈچ بېرىپ تارتقاندا كىچىك 2
گرادۇس كۆتۈرۈپ C ئاۋاز چىقىدۇ ياكى كۆتۈرۈلگەن F (F⁼) ئاۋازنى تارتقاندا G ئاۋاز چىقىدۇ.
شۇ چاغدا بارماق سانى C بىلەن G نىڭ ئۈستىگە ئەمەس، B ياكى F نىڭ ئۈستىگە يېزلىدى.
- 1 - 2 - 3 - ياكى 1 - 2 - 3 - 4 - بارماقلار تەكشى كۈچىگەندە، ئەسلىدىكى ئاۋاز -
دىن يېرىم ئاۋاز يۇقىرى كۆتۈرۈلگەن ئاۋاز تېيىلغۇ ئاۋاز شەكلىدە ئىپادىلىنىدۇ.
ئەسکەرتىش:

● تەمبۇر چېلىشتىكى قوش ئاۋاز ھەققىدە:

تەمبۇر چېلىشتا ئوتتۇرىدىكى d سىم بىلەن ئالدىدىكى A سىمنى قوشۇپ گارمونىڭ
ئېنترؤال چىقىرىپ چېلىش 1977 - يىلىدىن باشلاپ تەجربى تەرىقىسىدە ئوقۇتۇشقا ئىش -

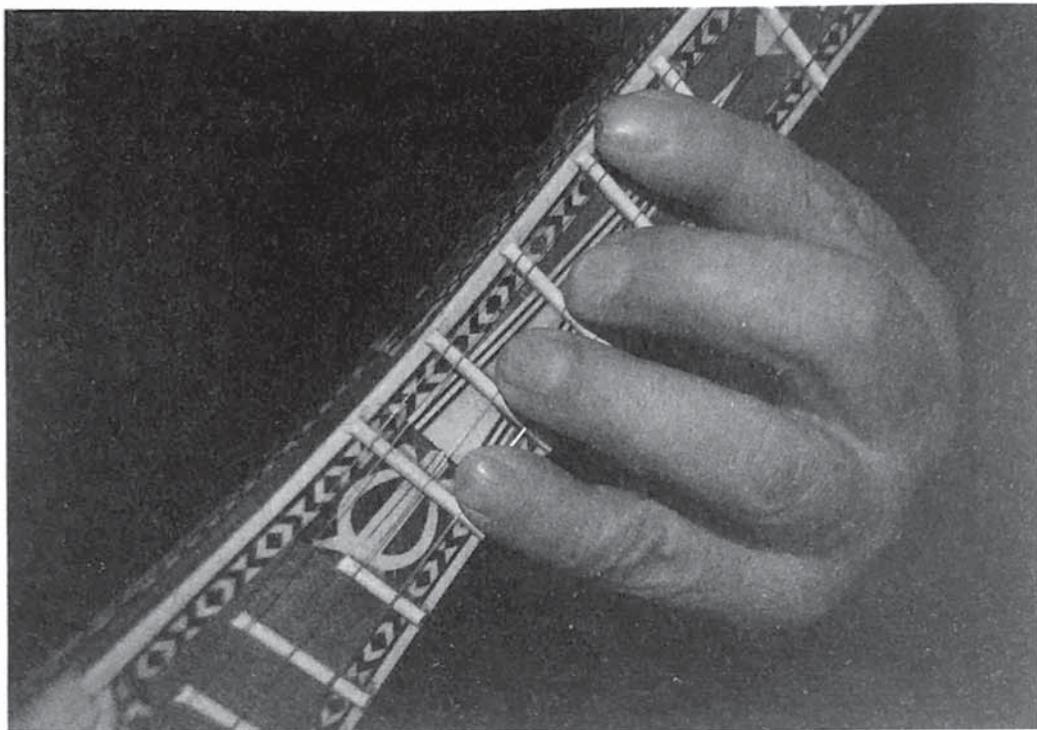

لىتىلدى. تەمبۇر مىلودىيىگە قوشۇلغان بۇ خىل ئىنتىرۇال تەمبۇر ساداسىغا تېخىمۇ يې. قىمىلىق تۈس بېرىپ، ئورۇنداش تېخنىكىسىنى بېيتىپ كۆرۈنەرىلىك نەتىجىگە ئېرىشىلدى. 1980 - يىللاردىن باشلاپ تەمبۇردا A، d، G ئۈچ سىمدا بىراقلما قوشۇپ ئاکورد ھاسىل قىلىپ چېلىش بارلىققا كەلگەندىن بؤيان، مىلودىيىلەرنىڭ ئالاھىدىلىكىگە ئاساسەن قو- شۇلغان ئاکورد دلار تەمبۇر چېلىش تېخىمۇ بېيتىتى ۋە راۋاجلاندۇردى.

● تەمبۇر چېلىشتا قوللىنىلىۋاتقان ئۈچ خىل ئۆسۈل:

- ① مىلودىيىلىك ئورۇنداش ئۆسۈلى: — ئالدىدىكى قوش تارا (A) نلا ئىشلىتىپ ئو- رۇندىغاندا، بۇ مىلودىيىلىك ئورۇنداش ئۆسۈلى بولىدۇ.
- ② ئىنتىرۇاللىق ئورۇنداش ئۆسۈلى: بىرلا ۋاقتىتا ئىككى ئاۋازنى ئورۇندىغاندا گارمۇ- نىڭ ئىنتىرۇال ھاسىل بولىدۇ. ئىنتىرۇاللىق ئورۇنداش ئۆسۈلى بولىدۇ. يەنى (A) تارا بى- لەن (d) تارا بىرلا ۋاقتىتا ئورۇندىغان ھالەتتە. مەسىلەن، «ۋەتەن بېغى» نىڭ ئىنتىرۇال چېلىنىدىغان قىسىمدىن پارچە:

- ③ ئاکوردلىق ئورۇنداش ئۆسۈلى: بىرلا ۋاقتىتا A، d، G تارىلاردا ئاکورد ھاسىل قىلىپ ئاھاڭغا مۇۋاپىق بولغان ئاکكوردلارنى چېلىش ئۆسۈلى: ئاکورد ئۈچ ياكى ئۈچتىن ئارتۇق ئاۋازنىڭ بىراقلما ئورۇنلىنىشىدىن ھاسىل بولىدۇ. مەسىلەن «ئەجەم» مۇزىكىسىنىڭ باشلىنىش قىسىمى:

بارماقلار توغرا هالда پەدە «ئاۋاز» نى مۇقىم بېسىش كېرەك. تەمبۇر ئورۇنداشتىكى ئەڭ مۇھىم ئامىللارنىڭ بىرى شۇكى — ئاۋازنىڭ توغرا، پاكىز، يېقىمىلىق چىقىشىغا ئالاھىدە دىققەت قىلىش لازىم. بارماقلار ئامالنىڭ بېرىچە تارا ئۈستىدە ساقلاشقا تېگىشلىك بولغان ئاۋاز ئورنىنى ساقلاپ تۈرۈش؛ يەنى ئىككىنچى بارماق ئاۋاز ئورنىنى باسقاندا بىرىنچى بارماق قويۇۋەتمەسلىك. ئۇچىنچى بارماقنى باسقاندا بىرىنچى، ئىككىنچى بارماقنى قويۇۋەتەمەسلىك. تۆتىنچى بارماقنى باسقاندا 1 - 2 - 3 - بارماقلارنى قويۇۋەتمەسلىك لازىم. ئۇ قۇتقۇچى ئوقۇغۇچىدىن دادىللىق بىلەن بارماقلارنى توغرا، ئېنىق قائىدىگە ئاساسەن ئىشلىتىشنى تەلەپ قىلغاندا ئاندىن كۆزلىگەن مەقسەتكە يەتكىلى بولىدۇ. نۇرغۇنلىغان تەجرىدىن شۇنى يەكۈنلەشكە بولىدۇكى، ھەر خىل ژانىرىدىكى ئەسەرلەرنى ئىجرا قىلغاندا، پەدە ئورنىدىن كۆتۈرۈشكە تېگىشلىك بولمىغان بارماقلارنى بىھۇدە كۆتۈرمەستىن مەشىق قىلىش لازىم. مانا بۇ ھەربىر ئۆگەنگۈچىنىڭ ۋە ھەربىر ئىجراچىنىڭ سول قول بارماق تېخنىكىسىنى قانچىلىك ئىگىلىگەنلىكى ھەمدە تېخنىكىسىنىڭ قايىسى دەرىجىدە ئىكەنلىكىنىمۇ كۆرسىتىدۇ.

● تەمبۇر ئاتالغۇسىنىڭ خەنزۇچە خەتتە ئىپادىلىنىشى ھەققىدە:

تەمبۇر ئاتالغۇسىنىڭ خەnzۇچە خەتتە ئىپادىلىنىشى «弹拨尔»، «弹布尔» دەپ ئىككى خىل ئېلىنىپ كېلىۋاتىدۇ. بىز خەلق مۇzikaka نەشرىياتى 1984 - يىلى نەشر قىلغان «词典» 1998 - يىلى نەشر قىلغان «音乐百科词典» دېگەن نوپۇزلىق لۇغەتلەردە «弹布尔» دەپ ئېلىنىغانلىقىنى نەزەرەدە تۇتۇپ بۇ دەرسلىكتە «弹布尔» دەپ ئېلىشنى لايىق تاپتۇق.

3) دائىم قوللىنىلىدىغان مۇزىكا ئاتالغۇلىرى

Selentando	ئاستىلىتىپ بېرىش
Meno mssso	ھەرىكەتنىڭ ئاستىلىشى
Manon troppo	كېمەيتىلىپ

ئالدىنلىقى سۈرئەتكە كېلىش ئاتالغۇلىرى	
Tempo primo	ئالدىنلىقى سۈرئەت
Tempo I	ئالدىنلىقى سۈرئەت
T I	ئالدىنلىقى سۈرئەت
A tempo	ئالدىنلىقى تېمىپىدا
Tempogiusto	ئىشەنچلىك، ئېنىق سۈرئەت
Comeprimo	دەسلەپىكىگە ئوخشىغان
T,istesso tempo	شۇ سۈرئەت

ئىجرا قىلىش ئاتالغۇلىرى

Animato	جانلىق
Menomosso	ئاستىراق
Maestoso	تەنتەنلىك
Cantabile	مۇزىكىلىق، سەنئەتلىك
Dolce	نازۇك
Poco poco	ئاستا - ئاستا
Non troppo	ئوتتۇرۇچە كېمەيتىلىپ

كۈچ مىقدارى (دىنامىكا) ئاتالغۇلىرى	
P – piano	مەيىن، يۇمىشاق
pp – pianissimo	ناھايىتى مەيىن، بەك يۇمىشاق
mp – messo piano	ئوتتۇرالىم مەيىن
f – forte	كۈچلۈك
ff – fortissimo	ناھايىتى كۈچلۈك
mf – messo forte	ئوتتۇرۇچە كۈچلۈك
Cresc – cr	تەدرىجىي كۈچەيتىش
diminuendo – dim	تەدرىجىي يۇمىشىتىش
sf – sforsando	كەسکىن كۈچلۈك زەرب
Sp	كەسکىن مەيىن زەرب
Spb	تۇيۇقسىز يۇمىشاق
>	كەسکىن ئۇرغۇلۇق زەرب

سۈرئەت ئاتالغۇلىرى	
Largo	ناھايىتى لەرزان، سوزۇپ
Lento	سوزۇپراق
Adagio	ئېغىر - بېسىق

ئوتتۇرۇچە سۈرئەت ئاتالغۇلىرى	
Andante	جىددىيەلەشمەستىن
Andantin	ئاستىراق
Moderato	ئوتتۇرۇچە تېزلىكتە
Sostenuto	سالاپەتلەك
Allegretto	تېززەك
Allegro moderato	ئوتتۇرۇچە تېزلىكتە

تېز سۈرئەت ئاتالغۇلىرى	
Allegro	تېز
Vivo	جانلىق
Vivace	ناھايىتى شوخ
Presto	جىددىي
Prestissimo	ناھايىتى تېز

سۈرئەتنى تېزلىكتىش ئاتالغۇلىرى	
Accelerando	تېزلىتىپ
Animando	جانلاندۇرۇپ
Stretto	سقىپ، مەھكەم
Stringendo	سقىپ، بېسىپ
Precipitando	ئىنتىلىپ
Piu mosso	ھەرىكەتچانراق
Doppo movimento	ئىككى ھەسسىه تېز
Molto	ئاشۇرۇپ

سۈرئەتنى ئاستىلىتىش ئاتالغۇلىرى	
Ritenuto	ئاستىلىتىش
Ritardando	كېچىكتۈرۈپ
Rallentando	ئاستىلىتىپ
Allargando	كېڭىھىتىپ

ئىزاهات:

- ① «ئۇيغۇر ئون ئىككى مۇقามى ھەققىدە» 1992 - يىل. شىنجاڭ خەلق نەشرىياتى. ئۇيغۇرچە 108 - بەت.
- ② موللا ئىسمەتۇللا بىننى نېمەتۇللا مۆجىزى «تەۋارىخى مۇسقىيۇن» 1982 - يىل. مىللەتلەر نەشرىياتى، ئۇيغۇرچە 50 - 51 - بەتلىمەر.
- ③ س. كىرۋا، ن . كىروۋ: «تەمبۇر ۋە تەمبۇر چالغۇچى» سابق سوۋېت ئىتتىپاقى «كوممۇنزم تۇغى» گېزىتى. 1980 - يىل 8 - ماي.
- ④ سابق سوۋېت ئىتتىپاقى «كوممۇنزم تۇغى» گېزىتىنىڭ 1982 - يىل 11 - فېۋراڭ سانغا قارالسۇن.
- ⑤ سابق سوۋېت ئىتتىپاقى «كوممۇنزم تۇغى» گېزىتى 1980 - يىل 8 - مايدىكى سانغا قارالسۇن.
- ⑥ باتۇر روزى «ئۇيغۇر چالغۇ ئەسۋاپلىرى ھەققىدە قىسىقىچە مۇلاھىزە» «شىنجاڭ ئۇندى - ۋېرىستېتى ئىلمىي ژۇرنالى» 1987 - يىل 3 - سان، 58 - بەت.
- ⑦ گرۇسى (فران西يە) «يايلاق ئىمپېرىيالىرى» ناملىق كىتابنىڭ ئۇيغۇرچە نەشرىگە قارالسۇن.
- ⑧ موللا ئىسمەتۇللا بىننى نېمەتۇللا مۆجىزى «تەۋارىخى مۇسقىيۇن» 1982 - يىل، مىللەتلەر نەشرىياتى، ئۇيغۇرچە 57 - بەت.

ئىكىنچى بولۇم

قہمبور سازلاش مہشقی

1.

Treble clef, 4/4 time signature. The notes are represented by open circles on the staff.

Treble clef, 4/4 time signature. The notes are represented by open circles on the staff.

2.

Treble clef, 4/4 time signature. The notes are represented by open circles on the staff.

Treble clef, 4/4 time signature. The notes are represented by open circles on the staff.

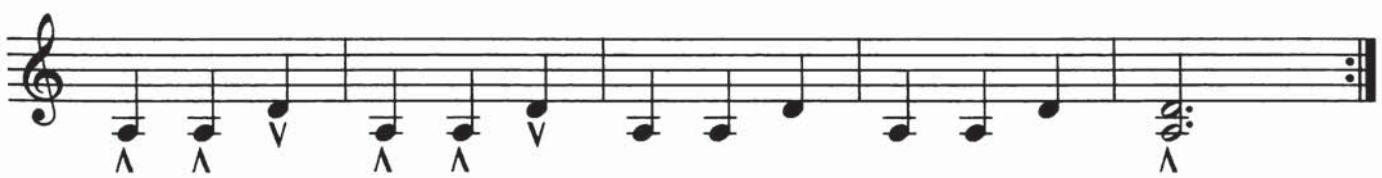
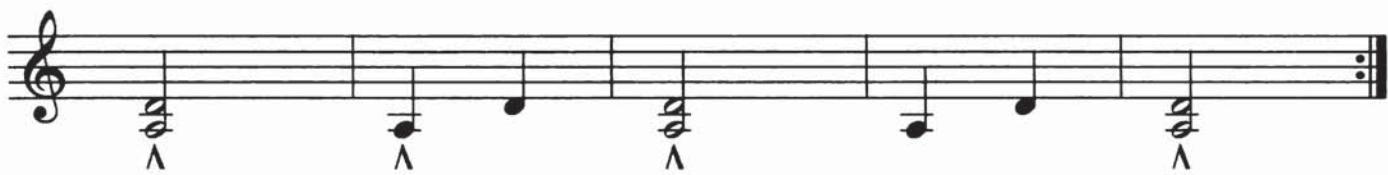
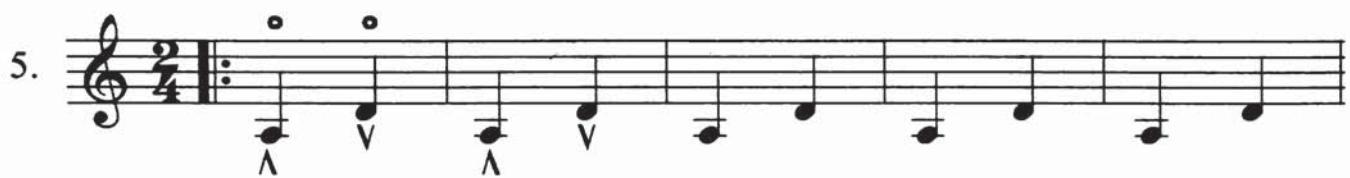
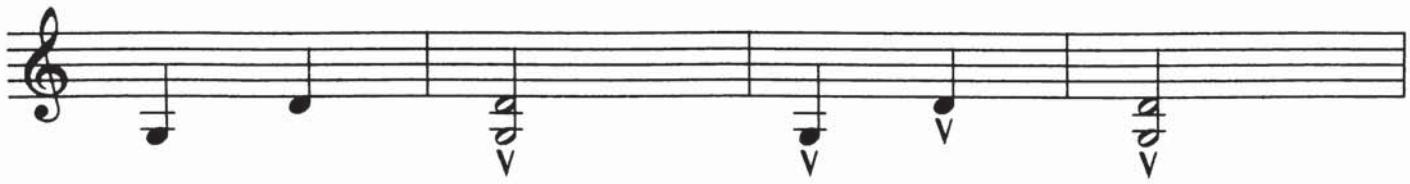
3.

Treble clef, 4/4 time signature. The notes are represented by open circles on the staff.

Treble clef, 4/4 time signature. The notes are represented by open circles on the staff.

4.

Treble clef, 2/4 time signature. The notes are represented by open circles on the staff.

قول كوندوروش مهشقلرى

4-بارماق مهشىقى

9.

10.

ئىككىگە بولۇنگەن ئاۋاز مهشىقى

1-4، 4-بارماق مهشىقى

(1)

(2)

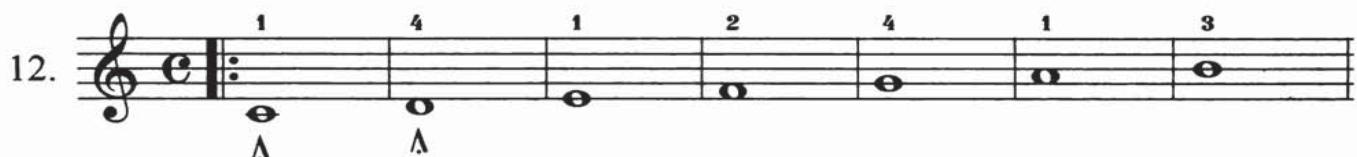
(3)

(4)

(5)

چوڭ كۈي ئاۋاز باسقۇچى مەشقى C

چوڭ كۈي ئارىلاشما ئۇدار مەشقى C

14.

15.

16.

مهشق ئاھاڭ

17.

چوڭ كۈي 2 ئوكتاۋا ئاۋاز باسقۇچى مەشقى

18.

19.

27
3

C چوڭ كۈي 8 گە بولۇنگەن ئاۋاز باسقۇچى مەشقى

20.

21.

C چوڭ كۈي ئاۋاز باسقۇچى، پەللەمە ئاۋاز مەشقى

27
3

22.

مەشق ئاھاڭ

23.

چوڭ كۆي پەللىمە ئاۋاز مەشقى

24.

چوڭ كۇي بارماق مەشقى C

25.

Four staves of musical notation in G clef, 2/4 time, featuring numbered fingerings (1, 2, 3, 4) above the notes.

چوڭ كوي ، ئۇچ تۇشاشما ئاۋاز باسقۇچ مەشقى

26.

Five staves of musical notation in G clef, 4/4 time, featuring numbered fingerings (1, 2, 3, 4) above the notes. The notation includes various rhythmic patterns and grace notes.

27.

چوڭ كۈي بارماق مەشقى C

28.

چوڭ كۈي 3 گرادرۇسلۇق بارماق مەشقى

29.

كىچىك مەشق ئاھاڭ

30.

كىچىك كۈي ئاۋاز باسقۇچى مەشقى a

31.

چوڭ كۇي 16 گە بۆلۈنگەن ئاۋاز چېكىپ ئىلىش مەشقى

27

32.

29

33.

34.

1 1 4 1 1 1 2 1

1 2 1

1 1 1 1

1 1 3 1

1 1 3 4 1

1 2 4 1

4 2 2 2

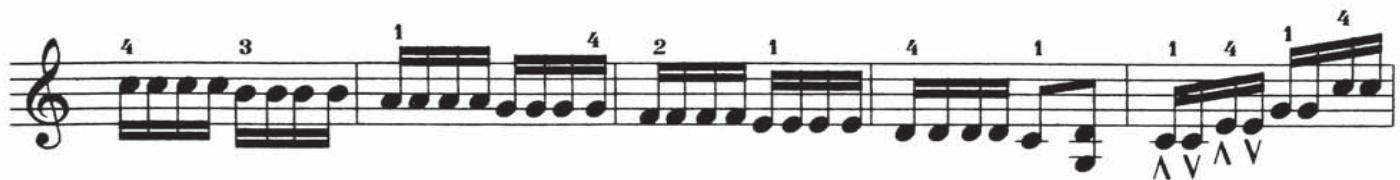
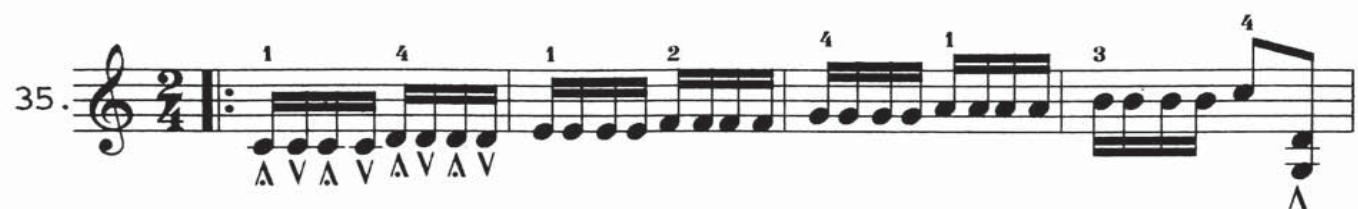
4 3 1

3 1 4 1

4 1 2 1

4 1 4 1

4 1 1 1

$\frac{2}{4}$

ئىلىپ چېكىش مەشىقىلىرى

$\frac{2}{4}$

38.

1 1 4 1 2 1 1 4 1 4 1 1 3 1 2 1 1 3 1
 A V A A A V A A A V A V

3 1 1 3 1 1 2 1 1 3 1 1 4
 A A V A V A V

1 1 1 4 1 1 2 3 2 1 1 4 1
 A A V A V A V A V A V A V A V

چۈڭ كۈي تۆت گرادۇسلۇق بارماق مەشىقى C

39.

1 4 3 1 1 4 1 2 1 4 1 1 1 4 1 2
 A A A A

1 2 1 4 1 4 1 4 1 3 1 4 3 1 1 1 3 4
 .

1 4 2 1 2 1 4 1 1 4 3 1 3 1 4 1 1 4 1 1
 .

4 1 2 1 1 4 1 1 4 1 1 1 4 2 1 2 1 4 1 1 4 3 1
 .

1 4 2 1 1 4 1 1 1 4 1 1 1 4 3 1 1 4 2 1 2 1 4 1
 .

قول كۆندۈرۈش مەشق ئاھاڭى

40.

چوڭ كۈي بارماق مەشقى

41.

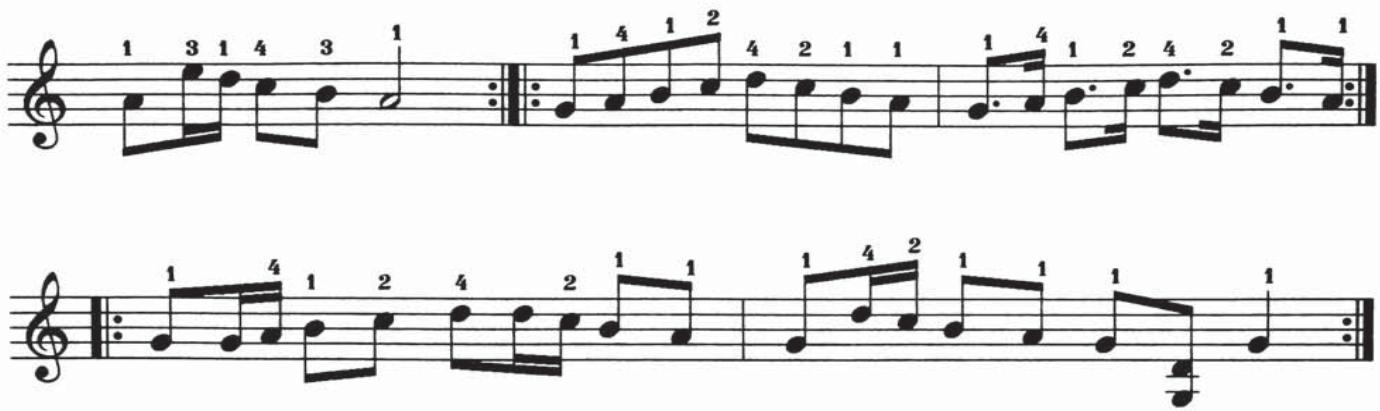
17
14

مەشق ئاھاڭ ۋەتىنمىز گۈللۈك باغ

42.

چوڭ كۈي چېكتىلىك ئاۋاز مەشقى

43.

مەشق ئاھاڭ بالىلار مارشى

شەرمۇھەممەت نۇراخۇن مۇزىكىسى

$\text{♩} = 96$

44.

چوڭ كۈي جىكىپ ئىلىش مەشقى

45.

چەببىيات مۇقامتىك 4 - مەشرىپى

46.

چوڭ كۈي قاتتىق چېكىش مەشقى

47.

چوڭ كۈي پەللىمە ئاۋاز مەشقى

48.

چوڭ كۈي ٥ ئۇدارلىق ئاۋاز باسقۇچى مەشقى C

چوڭ كۈي ٥ ئۇدارلىق بارماق مەشقى C

كىچىك كؤي ئاۋاز باسقۇچى پەللىمە ئاۋاز مەشقى a

51.

كىچىك كؤي بارماق مەشقى a

52.

داھي ماۋ زېدۇڭ

ئابلىكىم ئابدۇللا مۇزىكىسى

$\text{♩} = 72$

53.

Gچوڭ كۈي ئاۋاز باسقۇچ مەشقى

54.

C چوڭ كۈي ئىلىپ چېكىش مەشقى

55.

C چوڭ كۈي چېكتىلىك ئاۋاز مەشقى

56.

G چوڭ كۈي بارماق مەشقى

57.

The musical score consists of four staves of music for a single instrument. The first staff starts with a treble clef, a key signature of one sharp, and a 3/4 time signature. Fingerings (1, 1, 3; 1, 1, 2; 1, 1, 3; 1, 1, 3; 1, 1, 3; 1, 1, 3; 1, 1, 3; 1, 2, 4) are placed above the notes. The second staff begins with a repeat sign and continues with fingerings (2, 1, 1; 3, 1, 1; 4, 1, 1). The third staff starts with a treble clef and fingerings (1, 1, 4; 4; 4, 3, 1; 3, 1, 1; 3, 1, 1; 1). The fourth staff starts with a treble clef and fingerings (3; 1, 3, 1, 1; 1, 1, 1; 1, 3, 1, 4, 1; 3, 1, 1, 1, 1; 1, 1).

G چوڭ كۈي 3 ئوكتاوا پەللىمە ئاۋاز مەشقى

58.

The musical score consists of five staves of music for a single instrument. The first staff starts with a treble clef, a key signature of one sharp, and a 2/4 time signature. Fingerings (0, 0, 1, 2; 4, 1, 3; 1, 3, 4, 1; 3, 4, 1, 2; 3, 4, 1, 2; 3, 4, 1, 2) are placed above the notes. The second staff starts with a treble clef and fingerings (2, 1, 4, 3; 2, 1, 4, 3; 1, 4, 3, 1; 4, 3, 1, 4; 2, 1, 0, 0). The third staff starts with a treble clef and fingerings (0, 1, 4, 1; 1, 4, 1, 4; 4, 1, 4, 1; 4, 1, 4, 1; 4, 1, 4, 1). The fourth staff starts with a treble clef and fingerings (1, 4, 1, 1; 4, 1, 1, 4; 1, 1, 4, 1; 1, 4, 1, 0; 0, 1, 0). The fifth staff starts with a treble clef and fingerings (1, 4, 1, 1; 4, 1, 1, 4; 1, 1, 4, 1; 1, 4, 1, 0; 0, 1, 0).

G چوڭ كؤي چېكتىلىك ئاۋاز مەشقى

59.

G چوڭ كؤي بارماق مەشقى

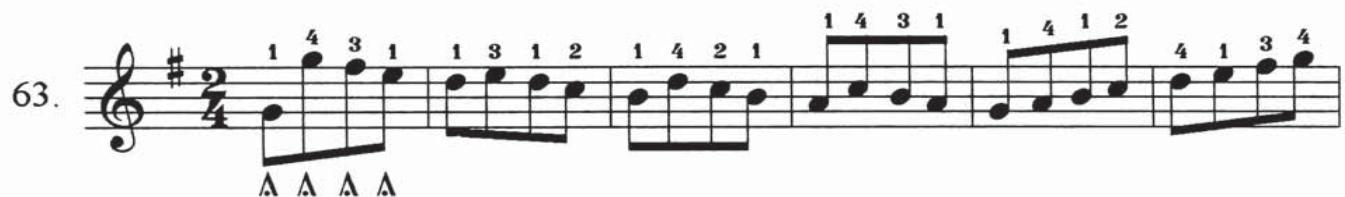
60.

G چوڭ كۈي بارماق مەشقى

61.

G چوڭ كۈي بارماق مەشقى

62.

كىچىك كۇي ئاۋاز باسقۇچ مەشقى

كىچىك كۇي ٥/٨ ئۇدارلىق بارماق مەشقى

كىچىك كۈي ئاۋازنى تىتىرىتىپ چېلىش مەشقى

66.

كىچىك كۈي ئاۋاز باسقۇچ چېكىپ چېلىش مەشقى

Moderato ♩ = 86

67.

كىچىك كؤي مەشق ئاھاڭ بىر پىيالە مەي

Moderato $\text{♩} = 82$

68.

چوڭ كؤي چېكىپ ئىلىش مەشقى G

69.

چوڭ كؤي ئىلىپ چېكىش مەشقى G

70.

G چوڭ كۈي بارماق مەشقى

G چوڭ كۈي ۋۇدارلىق بارماق مەشقى

Gچوڭ كۈي $\frac{6}{8}$ ئۇدارلىق پەللىمە ئاۋاز بارماق مەشقى

73.

G چوڭ كۈي ٥/٨ ئۇدارلىق بارماق مەشقى

74.

G چوڭ كۈي ٥/٨ ئۇدارلىق بېزەك ئاۋاز مەشقى

75.

دولان

ئۇيغۇر خەلق ئاھاڭى

76.

ئاللا بالخان

ئۇيغۇر خەلق ئاھاڭى

3/4

77.

ئانا ئارزۇسى

ئۇيغۇر خەلق ئاھاڭى

78.

چوڭ كۈي بارماق مەشقى G

79.

چوڭ كۇي بارماق مەشقى G

80.

كىچىك كۇي پەللىمە ئاۋاز مەشقى e

81.

82.

خوشاللىق

١٤
٣

موساجان روزى مۇزىكىسى

83.

سگنال

84.

Λ VΛ Λ Λ Λ V
Λ Λ

Λ VΛ Λ Λ Λ V
Λ Λ

چوڭ كۈي 8گە بۆلۈنگەن تېيىلغۇ ئاۋازلار مەشقى

$\text{♩} = 72$

85.

چوڭ كۈي ئىلىپ چېكىش مەشقى D

86.

چوڭ كۈي ئىلىپ چېكىش مەشقى D

87.

چوڭ كۈي نوقۇلاش مەشقى D

88.

The image shows three staves of musical notation. The first staff begins with a forte dynamic (F) and contains sixteenth-note patterns. The second staff continues with sixteenth-note patterns, some with grace notes. The third staff starts with eighth-note pairs and transitions into sixteenth-note patterns. Fingerings (1, 2, 3, 4) are indicated above many of the notes.

D چوڭ كوي نوقۇلاش مەشقى

89.

A single staff of musical notation in 3/4 time, starting with a forte dynamic (F). It consists of sixteenth-note patterns with fingerings (1, 2, 3, 4) placed above the notes. A fermata symbol is present over the last note of the first measure.

Six staves of musical notation in G major with sharp, continuing from the previous section. The notation is primarily sixteenth-note patterns with fingerings (1, 2, 3, 4) above the notes. Measures 90 through 95 are shown, each ending with a fermata symbol.

A single staff of musical notation in G major with sharp, continuing from the previous section. It consists of sixteenth-note patterns with fingerings (1, 2, 3, 4) placed above the notes. The staff ends with a fermata symbol.

چوڭ كۈي پەللىمە ئاۋاز مەشقى D

90.

چوڭ كۈي نوقۇلاب ئىلىش مەشقى D

91.

چوڭ كۈي پەللىمە ئاۋاز مەشقى D

92.

چوڭ كۈي بارماق مەشقى C

93

چوڭ كۈي بارماق مەشقى C

A musical score consisting of three staves of music for a single instrument, likely a bowed string or woodwind instrument. The music is in common time (indicated by '4'). Fingerings are indicated above the notes in each staff. The first staff starts with a sequence of eighth-note pairs: 4 3, 1 1, 1 4 1 3, 3 1 4 2, 1 2 1 4, 4 1 2 1, 1 4 1 4, 4 2 1 4. The second staff continues with 1 4 1 2, 4 1 3 1, 4 1, 1 3 1, 4, 3 1 4, 1 4 1. The third staff concludes with 1 4 1 2, 4 1 3 4, 1 3 4 1, 2 3 4, 4 3 2 1, 4 3 1 4, 3 1 4 2.

كىچىك كۈي پەللىمە ئاۋاز مەشقى a

95.

A musical score consisting of four staves of music for a single instrument, likely a bowed string or woodwind instrument. The music is in common time (indicated by '2'). Fingerings are indicated above the notes in each staff. The first staff starts with 0 1 2 4, 1 2 4 1, 1 4 2 1, 4 2 1 0, 0 1 1 4, 4 1. The second staff continues with 4 1 1 0, 1 1, 1 3 4 1, 3 4 1, 2 1, 2 1, 4 3 1. The third staff concludes with 4 2 1 4, 1 1 0, 0 1 1 4, 4 1.

چوڭ كۈي بارماق مەشقى

96.

چوڭ كۇي 7/8 ئۇدارلىق بارماق مەشقى G

97.

چوڭ كۈي تېيىلغۇ ئاۋاز مەشقى D

چوڭ كۈي تېيىلغۇ ئاۋاز مەشقى G

چوڭ كۈي بارماق مەشقى D

Moderato ♩ = 72

100.

1 4 1 2 4 1 4 1 4 1 2 4 1 3 1 4 1 3 1 3 1 2 4

1 3 4 1 3 1 2 4 2 1 1 3 1 2 4 1 3 4 1 2 1 2 1 2 3

1 1 2 3 4 1 1 2 3 4 3 2 4 4 3 2 1 2 3 2 1 1 2

3 2 1 1 2 4 2 1 1 3 4 3 1 1 3 4 2 1 1 4 4 1 4 1 4

4 4 1 1 4 4 1 1 1 1 1 4 1 2 4 1 3 4 3 1 4 2 1 1 1 1 4

G چوڭ كۈي تېيىلغۇ ئاۋاز مەشقى

101.

چوڭ كۈي بارماق مەشقى D

102.

چوڭ كۈي مەرغۇللىتىش مەشقى F

103.

كىچىك كۈي بارماق مەشقى a

Moderato

104.

F چوڭ كۈي مەرغۇلىتىش مەشقى

103.

The musical score consists of three staves of music. The first staff starts with a treble clef, a key signature of one flat, and a 4/4 time signature. The second staff starts with a treble clef, a key signature of one flat, and a 4/4 time signature. The third staff starts with a treble clef, a key signature of one flat, and a 4/4 time signature. Fingerings (1, 2, 3, 4) are indicated above the notes, and rests are present throughout the staves.

a كىچىك كۈي بارماق مەشقى

Moderato

104.

The musical score consists of four staves of music. The first staff starts with a treble clef and a 7/8 time signature. The second staff starts with a treble clef and a 7/8 time signature. The third staff starts with a treble clef and a 7/8 time signature. The fourth staff starts with a treble clef and a 7/8 time signature. Fingerings (1, 2, 3, 4) are indicated above the notes, and rests are present throughout the staves.

چوڭ كۈي بارماق مەشقى G

105.

The musical score for 'Chok Kui Barmaq Meshqi' in G major, 8/8 time, starts with a treble clef and a key signature of one sharp. The first staff begins with a series of eighth-note patterns: 1 0 0 1, 4, 1, 4 1 4 1 4, 1 4, 1 4 1 4, 1 0, 1. The second staff continues with 1 4, 3, 1 1, 1 4, 1 4 1 4. The third staff follows with 1, 1, 1, 1, 2, 1, 1, 1 4. The fourth staff has 1, 1, 1, 1, 2, 1, 1, 1, 1, 1 2, 1, 1. The fifth staff concludes with 1 4, 1 4 1 3, 1 4, 1 4, 1 4 1 1, 1 4, 1 4 1 1.

چوڭ كۈي بارماق مەشقى G

106.

The continuation of the musical score in 2/4 time begins with a treble clef and a key signature of one sharp. The first staff shows a sequence of sixteenth-note patterns: 1 1 3, 1 1 2, 1 1 3, 1 1, 1 1 2, 1 1 3, 1 1 3, 1 1, 1 1 3, 1 1 3. The second staff follows with 1 1 3, 1 1, 1 1 3, 1 1 3, 1 1 2, 1 1, 1 1 3, 1 1 2, 1 1 2, 1 4. The third staff concludes with 2, 4 2 1, 2 1 1, 3 1 1, 1 3, 4 3 1, 4 3 1, 3 1 1, 1 3.

كىچىك كؤي بارماق مهشقى e

خۇشال ئەۋلادلار

شىرمۇھىممەت نۇراخۇن مۇزىكىسى

108.

G چوڭ كۈي چېكتىلىك ئاۋاز مەشقى

109.

Gچوك كوي چېكتىلىك ئاۋاز مەشقى

110.

Musical notation for measure 110. The key signature is G major (one sharp). The melody continues with eighth and sixteenth notes. Fingerings include 1 4 1 2 4, 4 2, 1 4 1, 1 3 1, 4, 2, 2 1, 1 1, and 1 1 1 4. Pedal points are marked with 'A' under the notes at the beginning of each measure.

Musical notation for measure 111. The key signature is G major (one sharp). The melody continues with eighth and sixteenth notes. Fingerings include 1 2, 1 2, 1 4 1, 1 4 1, 1 2 1 1, 2 4, 1 4 2, and 1 2 4 2 1. A pedal point 'A V' is marked under the note in the second measure.

Musical notation for measure 112. The key signature is G major (one sharp). The melody continues with eighth and sixteenth notes. Fingerings include 2 1 1, 1 1, 1 4 3 1, 1 2 4 2 1, 1 2 4 2 1, 1 1, and 1 1 1 4. A pedal point 'A V' is marked under the note in the third measure.

Musical notation for measure 113. The key signature is G major (one sharp). The melody continues with eighth and sixteenth notes. Fingerings include 1 4 1 1, 3 1 4 2, 1 4 1 1, 1 3 1, 4, 1 2 4 2 1, 1 2 4 2 1, and 1 1 1 4. A pedal point 'A V' is marked under the note in the third measure.

Musical notation for measure 114. The key signature is G major (one sharp). The melody continues with eighth and sixteenth notes. Fingerings include 1 2 4 2 1, 1 1 3 1 1, 1 2 4 2 1, 1 1 1 4, and 1. A pedal point 'A V' is marked under the note in the third measure.

پارتشانلار مارشى

111.

G چوڭ كۈي ئاکورد مەشقى

112.

ئىناق دوستلار

شىرمۇھەممەت نۇراخۇن مۇزىكىسى

113.

The sheet music contains ten staves of musical notation for a right-hand piano part. The music is in common time (indicated by 'C') and G major (indicated by a single sharp sign). The notation consists primarily of eighth and sixteenth notes, with various rhythmic patterns and rests. Fingerings are indicated above the notes in each staff. The first staff begins with a dotted quarter note followed by a sixteenth-note pattern. Subsequent staves show a variety of patterns, including eighth-note pairs, sixteenth-note chords, and more complex rhythmic figures. The music concludes with a final staff ending with a double bar line and repeat dots.

چوڭ كۈي تاق مەرغۇللىتىش مەشقى G

114.

چوڭ كۈي تىرىلدىتىپ چېلىش مەشقى D

115.

چوڭ كوي پەللەمە ئاۋاز تىرىلىدىتىپ چېلىش مەشقى D

116.

D چوڭ كۈي بارماق مەشقى

117.

بـ کچک کوی په لیمه ئاواز مەشقى

118.

خوشال ساز

خەلق مۇزىكىسى

119.

The musical score for 'Xoshal Saz' (page 119) is a complex arrangement for a bowed string instrument. It consists of ten staves of music, each with a treble clef and a key signature of one sharp (F#). The time signature is common time (indicated by '5'). The music is divided into measures by vertical bar lines. Fingerings are indicated above the notes, such as '1 1 4 1' and '4 1 1 4'. Pedal markings like 'VVVV' and 'VVV' are placed below the bass staff. The score is divided into measures by vertical bar lines.

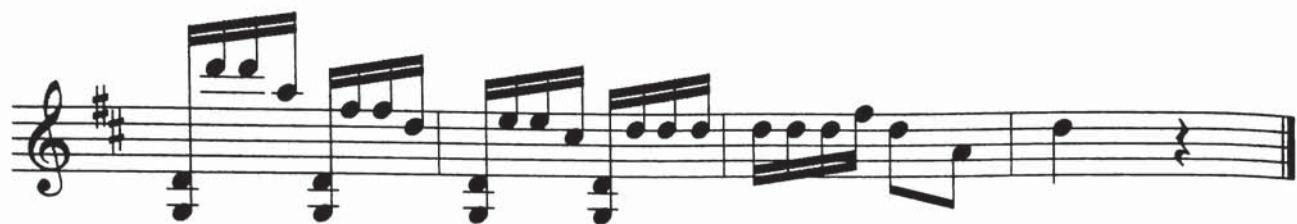
D چوڭ كۈي ئىلىپ چىكىش مەشقى

120.

$\text{♩} = 120$

$\text{♩} \text{ V } \text{ A}$

The musical score consists of six staves of music, each with a treble clef and a key signature of one sharp (G major). The music is in common time (indicated by '2'). The notation includes various note values such as eighth and sixteenth notes, and rests. The first staff has a tempo marking of $\text{♩} = 120$ and a dynamic instruction $\text{♩} \text{ V } \text{ A}$ with a ♩ below it. Subsequent staves show a repeating pattern of eighth-note chords and sixteenth-note figures.

D چوڭ كۈي بارماق مەشقى

121.

90

G چوڭ كۈي تۇتاشما ئاۋاز مەشقى

122.

D چوڭ كۈي ئولانما ئاۋاز مەشقى

123.

G چوڭ كؤي تېيىلغۇ، بېزەك ئاۋاز مەشقى

124.

Musical score for 'G چوڭ كؤي تېيىلغۇ، بېزەك ئاۋاز مەشقى' starting from measure 124. The score is divided into five systems, each consisting of two staves. The top staff of each system uses a treble clef and the bottom staff uses a bass clef. Measures are numbered above the notes. The music includes various rhythmic patterns and dynamic markings like '3' and '2'. The score concludes with a final cadence in the fifth system.

D چوڭ كۇي تۇتاشما ئاۋاز مەشقى

125.

چوڭ كۈي تۇتاشما ، تېيىلغۇ ئاۋاز مەشقى D

126.

چوڭ كۈي تېيىلغۇ، چىكتىلىك ئاۋاز مەشقى D

127.

G چوڭ كوي بېزەك ئاۋاز مەشقى

128.

V A A A A

A V A V A A

A V A V A V A V A

G چوڭ كۈي تېيىلدۈرۈپ مەرغۇللىتىش مەشقى

129.

چوڭ كۈي پەللىمە ئاۋاز مەشقى A

130.

چوڭ كۇي بارماق مەشقى C

131.

The music is divided into ten staves. The first staff starts with a treble clef and a 'C' key signature. It features a rhythmic pattern of eighth and sixteenth notes with fingerings 1, 2, 3, and 4. The lyrics 'A V A V A' are written below the staff, with '1' over the first 'A' and '4' over the second 'A'. The subsequent nine staves continue this pattern, each starting with a treble clef and a 'C' key signature. Fingerings 1, 2, 3, and 4 are used throughout the piece to indicate specific fingerings for the performer.

F چوڭ كۆي بارماق مەشقى

د مهشقی بارماق کوی کچک

133.

The musical score contains eight staves of music, each starting with a treble clef and a key signature of one flat. The time signature is common time (4). Fingerings are indicated above the notes in several measures. The first staff begins with a rhythmic pattern of eighth notes: V V V V V V V V. Subsequent staves show various patterns of sixteenth and eighth notes, often grouped by vertical bar lines. Measures are numbered above the staff in some cases, such as '1 4 1 1' and '2 1 1 1' in the first staff.

E شەقى مەشقى بارماق كۈي چوڭ

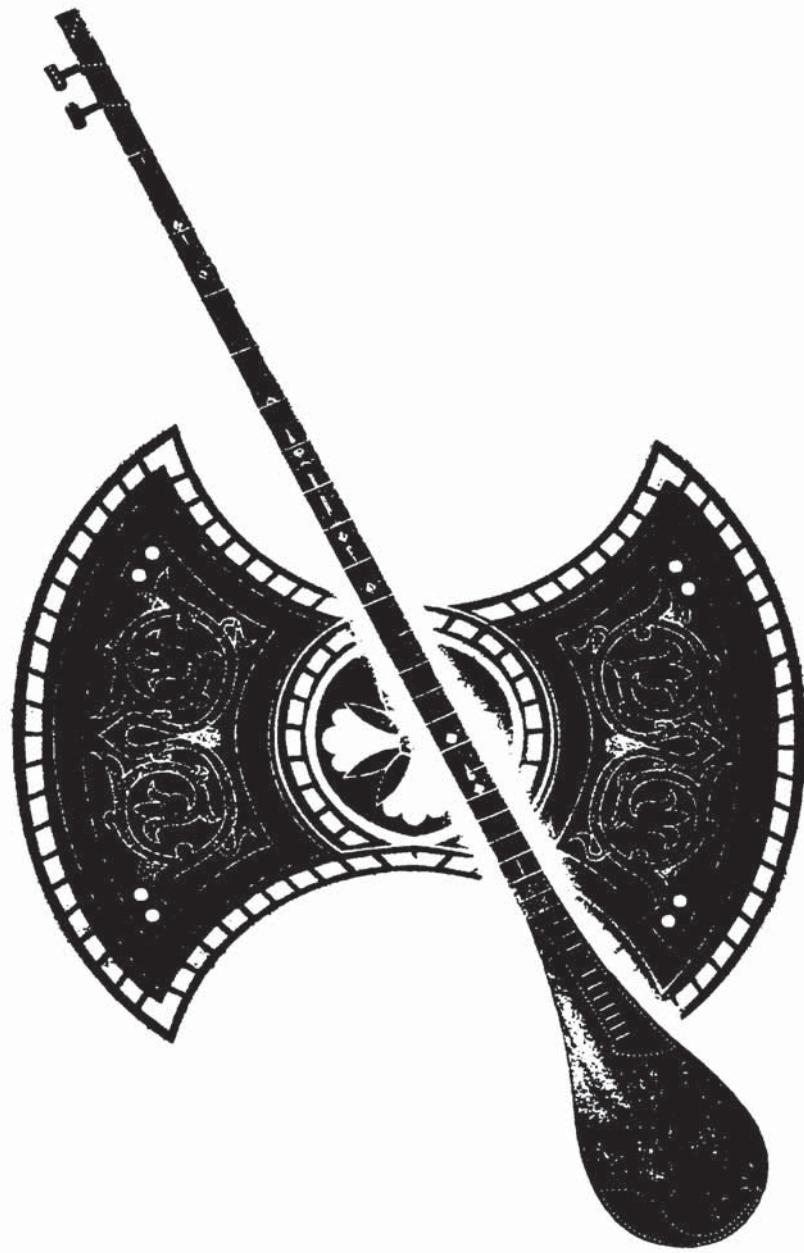
134.

چوڭ كۈي بارماق مەشقى E

ئۈچىنجى بولۇم

گۈل - غۇنچە

ئىلى خەلق ئاھاڭى

تەمبۇر ئۆچۈن نوتىلاشتۇرغۇچى : مىجىت يۈنۈس

Moderato ♩ = 75

The musical score consists of ten staves of music for a tambourine. The key signature is common C. The time signature varies between 2/4 and 4/4. The score includes dynamic markings such as **f**, **mf**, and **p**. Stroke patterns are indicated by numbers (1, 2, 3, 4) and **tr** (trill) above the notes. The tempo is marked as **Moderato** with **♩ = 75**.

گۈل

ئابىلز شاكر مۇزىكىسى

تەمبۇر ئۆچۈن نوتىلاشتۇرغۇچى : مىجىت يۈنۈس

Moderato ♩ = 120

The musical score for 'Gül' is composed of eight staves of music for a Tombur. The tempo is indicated as **Moderato** with a value of $\text{♩} = 120$. The time signature is $\frac{2}{4}$. The music is written in treble clef. Dynamic markings include **f**, **p**, **mp**, and **mf**. The score features various rhythmic patterns, including eighth-note groups and sixteenth-note figures. Measure 1 starts with a forte dynamic (**f**). Measures 2 through 4 show a transition with dynamics changing from **f** to **p**. Measures 5 through 7 show a return to a forte dynamic (**f**). Measures 8 and 9 feature a dynamic marking of **mp**. Measures 10 through 12 show a dynamic marking of **mf**. Measures 13 through 16 show a dynamic marking of **p**. Measures 17 through 20 show a dynamic marking of **mf**.

A musical score consisting of eight staves of music for a solo instrument, likely flute or oboe. The music is written in common time (indicated by 'C') and uses a treble clef. The first two staves begin with a rest followed by sixteenth-note patterns. The third staff starts with eighth notes. The fourth staff begins with a dotted half note followed by sixteenth-note patterns. The fifth staff starts with eighth notes. The sixth staff begins with a dotted half note followed by sixteenth-note patterns. The seventh staff starts with eighth notes. The eighth staff begins with a dotted half note followed by sixteenth-note patterns. Dynamics include *p* (piano) and *mf* (mezzo-forte). Measure numbers 1 through 8 are present above the staves.

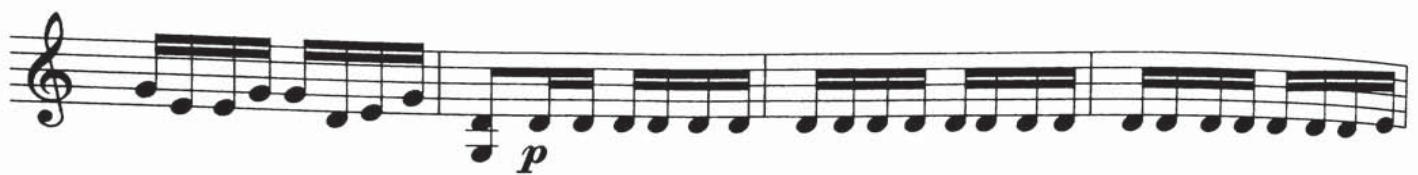
شۇنچىمۇ

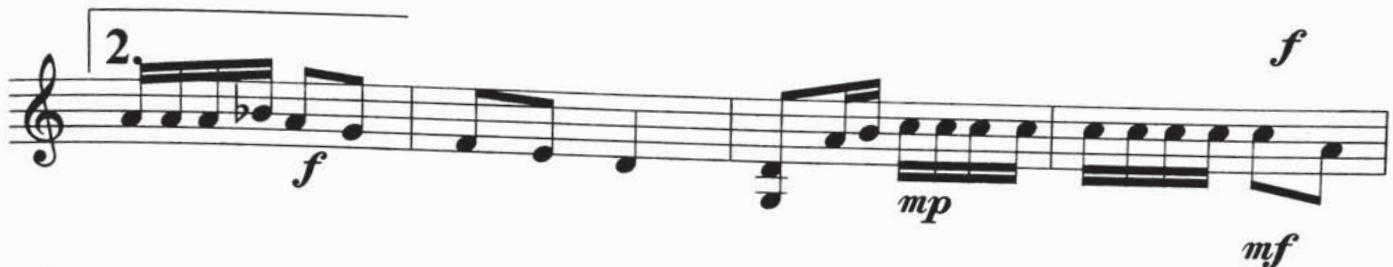
مۇساجان روزى مۇزىكىسى
تەمبۇر ئۆچۈن نوتىلاشتۇرغۇچى : مىجىت يۈنۈس

Moderato ♩ = 85

A page of musical notation for a solo instrument, likely flute or oboe, featuring nine staves of music. The notation includes various note heads, stems, and bar lines. Dynamics such as *p* (piano), *f* (forte), *mf* (mezzo-forte), and *mp* (mezzo-piano) are indicated. The music consists primarily of eighth and sixteenth notes.

سايىمىدى خوشال بۇلبۇل

موساجان روزى مۇزىكىسى
تەمبۇر ئۈچۈن نوتلاشتۇرغۇچى : مىجىت يۈنۈس

Moderato ♩ = 76

Sheet music for a musical instrument, likely a woodwind or brass, featuring six staves of music. The music includes dynamic markings such as *tr*, *mf*, *f*, *p*, and *mp*. Performance instructions like "1.", "2.", and "3." are also present. The music consists of six staves of music, each with a treble clef and a key signature of one sharp.

گۈلزارەي

مەتتاھىر ھەسەن مۇزىكىسى
تمبۇر ئۆچۈن نوتىلاشتۇرغۇچى : دىلمۇرات مۇھەممەد

1.

2.

22
6

ئورما ناخشى
«غۇنچەم» درامىسىدىن ئارىيە

ھۆسەنجان جامى مۇزىكىسى
تەمبۇر ئۈچۈن نوتلاشتۇرغۇچى : شىرمۇھەممەت نۇراخۇن

Allegro ♩ = 120

Musical score consisting of three staves:

- Top staff: Treble clef, G major (one sharp). Notes include eighth and sixteenth notes, with a sixteenth-note grace note preceding a sixteenth-note head note.
- Middle staff: Treble clef, G major (one sharp). Notes include eighth and sixteenth notes, with dynamics *mp* (mezzo-forte) indicated below the staff.
- Bottom staff: Treble clef, G major (one sharp). Starts with a grace note followed by eighth and sixteenth notes. The section is divided into two endings:

 - 1st ending: Ends with a sixteenth-note head note.
 - 2nd ending: Ends with a single eighth note followed by a repeat sign and colon, labeled "Fine".

ئازاد زامان

Σ
10

ھۆسەنچان جامى مۇزىكىسى

تەمبۇر ئۈچۈن نوتلاشتۇرغۇچى : شەرمۇھەممەت نۇراخۇن

Allegro $\text{♩} = 90$

The musical score for 'Ezad Zamani' is composed of ten staves of Tombur notation. The key signature is one sharp (F#). The tempo is Allegro (♩ = 90). The dynamics and fingerings are indicated throughout the score.

- Staff 1:** Starts with a dynamic **f**. Fingerings include 1, 4, 1 and 2, 1, 1.
- Staff 2:** Starts with a dynamic **p**. Fingerings include 1, 4, 1, 4, 1 and 1, 1.
- Staff 3:** Starts with a dynamic **mf**.
- Staff 4:** Starts with a dynamic **p**.
- Staff 5:** Continues the pattern.
- Staff 6:** Starts with a dynamic **ff**.
- Staff 7:** Starts with a dynamic **ff**.
- Staff 8:** Starts with a dynamic **cresc**.

The musical score consists of six staves of music in G major (indicated by a sharp symbol) and common time (indicated by a 'C'). The first staff begins with eighth-note patterns, followed by a dynamic marking *dim*. The second staff continues with eighth-note patterns, followed by a dynamic marking *cresc*. The third staff features eighth-note patterns, followed by a dynamic marking *f*. The fourth staff begins with eighth-note patterns, followed by a dynamic marking *p*. The fifth staff features eighth-note patterns, followed by a dynamic marking *mf*. The sixth staff begins with eighth-note patterns, followed by a dynamic marking *1.* (indicating the first ending). The score concludes with a dynamic marking *2. rit* (indicating the second ending).

خۇشاللىق

ھۆسەنچان جامى مۇزىكىسى

تەمبۇر ئۇچۇن نوتىلاشتۇرغۇچى : شىرمۇھەممەت نۇراخۇن

Allegro $\text{♩} = 96$

The musical score is composed of eight staves of music for a single instrument, likely a bowed instrument like a cello or double bass. The key signature is G major (one sharp). The time signature is 2/4. The tempo is Allegro, indicated by $\text{♩} = 96$. The score begins with a dynamic crescendo (*cresc*) and includes a performance instruction D T T T below the staff. The music consists of eighth and sixteenth note patterns. Staff 2 includes a dynamic *mp*. Staff 3 includes a dynamic *f*. Staff 4 includes a dynamic *p*. Staff 5 includes a dynamic *p*. Staff 6 includes a dynamic *cresc*. Staff 7 ends with a dynamic *f*.

mp

f

mp

1.

2.

dim

1.

rit 2.

بىزنىڭ ناخشىمىز

ئابلىكىم ئابدۇللا مۇزىكىسى

تەمبۇر ئۈچۈن نوتىلاشتۇرغۇچى : شەرمۇھەممەت نۇراخۇن

Moderato ♩ = 90

D. T T T D D T T *mf*

cresc

p

cresc

p

f

1.

ff *mf*

mp

f *ff*

1.

p

D.S.

cresc

Sheet music for a solo instrument in G major, 2/4 time. The music is divided into sections labeled 1., 2., and 1. again, with dynamics like *cresc* and *mp*.

Section 1.

1. (Staff 1)

2. (Staff 2) *cresc*

3. (Staff 3)

Section 2.

4. (Staff 4) *mp*

5. (Staff 5)

Section 1.

6. (Staff 6)

7. (Staff 7)

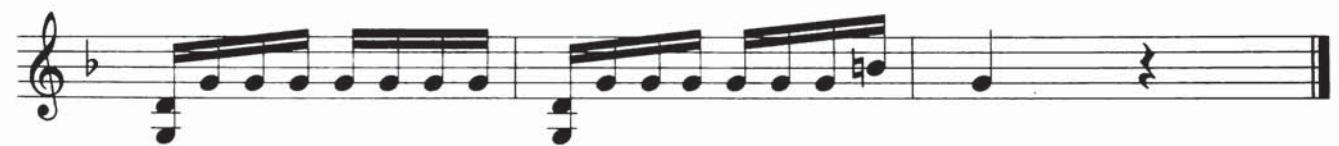
8. (Staff 8)

لەۋەن يالا

ئۇيغۇر خەلق ناخشىسى

تەمبۇر ئۇچۇن نوتلاشتۇرغۇچى : مىجىت يۈنۈس

Adagio ♩ = 80

قاپقارا قوي كۆزلۈكۈم

ئىلى خلق ناخشىسى

ئەمبىر ئۆچۈن نوتىلاشتۇرۇغۇچى : شىرمۇھەممەت نۇراخۇن

Allegro $\text{♩} = 72$

The musical score is composed of eight staves of music for a single instrument. The key signature is G major (no sharps or flats). The time signature is 2/4. The tempo is Allegro, indicated by $\text{♩} = 72$. The dynamics and performance instructions include:

- Staff 1: Crescendo (cresc).
- Staff 2: Diminuendo (dim).
- Staff 3: Crescendo (cresc).
- Staff 4: Diminuendo (dim).
- Staff 5: Crescendo (cresc).
- Staff 6: Diminuendo (dim).
- Staff 7: Crescendo (cresc).
- Staff 8: Fortissimo (f).

Each staff contains six measures of music, featuring various note heads and stems, some with numerical values (1, 2, 3, 4) above them, likely indicating fingerings or specific note heads.

مەن ئۆلەر مەن
«غۇنچەم» درامىسىدىن ئارىيە

ھۆسەنچان جامى مۇزىكىسى

تەمبۇر ئۇچۇن نوتىلاشتۇرغۇچى : شەرمۇھەممەت نۇراخۇن

Andante ♩ = 84

The musical score for "Men Oller Men" (Günçem) by Hosseynjan Jamı is presented in ten staves. The tempo is indicated as Andante (♩ = 84). The key signature is A major (one sharp). The time signature alternates between common time (♩) and 2/4 time (2).

- Staff 1:** Dynamics: *mp*, *mf*, *dim*. Measure 1 starts with eighth-note pairs followed by sixteenth-note patterns.
- Staff 2:** Dynamics: *cresc*. Measures 2-3 show sixteenth-note patterns.
- Staff 3:** Dynamics: *mp*. Measures 4-5 show sixteenth-note patterns.
- Staff 4:** Dynamics: *1.* (measures 6-7), *2.* (measures 8-9). Measures 6-7 show sixteenth-note patterns. Measures 8-9 show eighth-note pairs.
- Staff 5:** Dynamics: *cresc*. Measures 10-11 show eighth-note pairs.
- Staff 6:** Dynamics: *dim*. Measures 12-13 show sixteenth-note patterns.
- Staff 7:** Measures 14-15 show sixteenth-note patterns.
- Staff 8:** Dynamics: *f*. Measures 16-17 show sixteenth-note patterns.
- Staff 9:** Dynamics: *mp*, *cresc*. Measures 18-19 show eighth-note pairs.
- Staff 10:** Dynamics: *p*. Measures 20-21 show eighth-note pairs.

1

mf

mp

cresc

f

rit

$\wedge \vee$

نودهـر ئاكـا ناخـشىسى

ھەسەن تەمبۇر مۇزىكىسى

تەمبۇر ئۈچۈن نوتلاشتۇرغۇچى : شىرمۇھەممەت نوراخۇن

Allegretto ♩ = 120

Sheet music for a two-hand instrument (like a Tombak or Dombra) in 2/4 time. The music consists of ten staves of musical notation with fingerings (1, 2, 3, 4) and dynamic markings (mf, p, cresc, rit, dim).

- Staff 1: Dynamic *mf*, Crescendo *cresc*.
- Staff 2: Dynamic *p*.
- Staff 3: Dynamic *mf*.
- Staff 4: Dynamic *f*.
- Staff 5: Dynamic *dim*.
- Staff 6: Dynamic *rit*.

نودەر ئاكا ناخشىسى
ئىككىنچى ئۆزگەرسى

ئىلى خەلق ئاهانى

تەبۈر ئۈچۈن نوتىلاشتۇرغۇچى : شىرمۇھەممەت نۇراخۇن

Allegretto ♩ = 120

The musical score is composed of eight staves of music. Staff 1 starts with a dynamic **f** and includes fingerings 1, 3, 1, 1; 1, 4; 1, 1; 1, 1; 1, 3, 1. Staff 2 starts with a dynamic **cresc**. Staff 3 starts with a dynamic **mp**. Staff 4 starts with a dynamic **p**. Staff 5 ends with a dynamic **f**. Staff 6 ends with a dynamic **f**. Staff 7 ends with a dynamic **f**. Staff 8 ends with a dynamic **f**.

كۆز ئۇيقدا

سەيدۇللا رەخمۇتۇللا مۇزىكىسى

تەمبۇر ئۇچۇن نوتىلاشتۇرغۇچى : شىرمۇھەممەت تۈراخۇن

Moderato $\text{♩} = 90$

The musical score consists of ten staves of notation for the Tombak (Tambour). The notation is primarily in common time (indicated by a 'C') and 2/4 time (indicated by a '2'). The key signature is not explicitly shown but is implied by the notes and context. The score includes dynamic markings such as *mp*, *cresc*, *p*, *dim*, *f*, and *p*. Fingerings are indicated above the notes, often using numbers 1, 2, 3, and 4 to specify the fingers used for each stroke. The music is divided into measures by vertical bar lines.

A page of musical notation consisting of eight staves of music for a solo instrument. The notation includes various note heads, stems, and rests, with some notes having numerical or letter-like markings above them (e.g., '2', '1', 'b', '4', 'mp', '1.', 'p', 'mf'). The first staff begins with a treble clef and a common time signature. The second staff starts with a dynamic marking 'cresc' and includes a measure with a bass clef. The third staff features a dynamic marking 'mp'. The fourth staff includes a dynamic marking '1.'. The fifth staff has a dynamic marking 'p'. The sixth staff includes a dynamic marking 'mf'. The eighth staff concludes with a dynamic marking 'p'.

ئاه، بىكم

ئابدۇنەبى ماناپوف مۇزىكىسى

تەمبۇر ئۇچۇن نوتلاشتۇرغۇچى : شەرمۇھەممەت نۇراخۇن

Adagio ♫ = 75

The musical score consists of eight staves of music for a two-string instrument. The key signature is one sharp (F# major). The tempo is Adagio (♩ = 75). The score includes dynamic markings such as *p*, *mp*, *cresc*, and *dim*. Fingerings are indicated above the notes, including fingerings 1, 3, 4, 1, 1, 4. Measure numbers 3, 1, and 4 are also present. The music features eighth and sixteenth note patterns.

A musical score consisting of eight staves of music for a solo instrument, likely flute or piccolo. The music is in common time and uses a treble clef. The key signature is one sharp. The score includes dynamic markings such as *cresc*, *ff*, *mp*, *cresc*, *cresc*, *p*, and *mf*. Fingerings are indicated by numbers above the notes, such as 1, 2, 3, 4, and 1-2, 1-3, 1-4. The music features various note patterns, including sixteenth-note figures and eighth-note pairs.

هارۋىكەش ناخشىسى

ئىلى خەلق ناخشىسى

تەمبۇر ئۆچۈن نوتىلاشتۇرغۇچى : شىرمۇھەممەت نۇراخۇن

Moderato ♩ = 84

The sheet music consists of eight staves of musical notation for a traditional Uyghur instrument, likely a Tombak or Dombra. The notation is in common time (♩ = 84). The first staff begins with a dynamic **f**. Subsequent staves include dynamics such as **dim**, **cresc**, and **f**. Performance instructions like **1 1**, **2**, **3**, and **4** are written above the notes in some staves. Measure numbers **V** and **2** are also present. The music concludes with a dynamic **dim**.

The sheet music consists of six staves of music for a solo instrument.
 - Staff 1: Fingerings 1 3 1 4 above a sixteenth-note run. A dynamic V is indicated below a bass note. A fermata symbol is placed over the last note of the staff.
 - Staff 2: Fingerings 1 1 4 1 4 above a sixteenth-note run. Fingerings 1 4 1 1 4 are shown above a sixteenth-note run.
 - Staff 3: Fingerings 1 1 4 1 4 above a sixteenth-note run.
 - Staff 4: Fingerings 1 1 2 4 above a sixteenth-note run. Dynamics mp and f are indicated. A crescendo bracket leads to the dynamic f.
 - Staff 5: Fingerings 1 1 1 4 1 4 above a sixteenth-note run. Dynamics p and f are indicated.
 - Staff 6: Fingerings 1 1 1 4 1 4 above a sixteenth-note run. This staff concludes with a repeat sign and two endings enclosed in brackets.

ئالۋان ناخىسى

ئىلى خەلق ناخىسى

تەمبۇر ئۈچۈن نوتىلاشتۇرغۇچى : شەرمۇھەممەت نۇراخۇن

Moderato ♩ = 84

ئا يەي

ئابلىزخان مامۇت مۇزىكىسى
تمبۇر ئۆچۈن نوتلاشتۇرغۇچى : مىجىت يۈنۈس

Adagro $\text{♩} = 86$

The musical score is composed of eight staves of music for a Tombur. The key signature is one sharp (F#). The time signature is 2/4. The tempo is Adagro (♩ = 86). The dynamics and performance instructions include:

- Measure 1: mp
- Measure 2: p
- Measure 3: tr (trill)
- Measure 4: p
- Measure 5: mp
- Measure 6: p
- Measure 7: mf (mezzo-forte)
- Measure 8: p

1.

2.

mf

tr

(1) لهيلۇن

ئىلى خەلق ناخشىسى

تەمبۇر ئۆچۈن نوتىلاشتۇرغۇچى : شەرمۇھەممەت نۇراخۇن

Allegro ♩ = 84

لهيلۇن (2)

ئىلى خەلق ناخشىسى

تەمبۇر ئۆچۈن نوتىلاشتۇرۇچى : شىرمۇھەممەت نۇراخۇن

Allegro $\text{♩} = 84$

The sheet music for 'Leilun (2)' is composed of ten staves of musical notation. The key signature is G major (one sharp). The time signature is 2/4. The tempo is Allegro (♩ = 84). The music begins with a dotted quarter note followed by a dotted half note. The notation includes various note heads (solid black, open, and hollow), stems, and bar lines. Fingerings (1, 2, 3, 4) are placed above or below the notes to guide the performer. Dynamic markings include forte (f), diminuendo (dim), and crescendo (cresc). The music features a mix of eighth and sixteenth-note patterns, with some grace notes and slurs.

2.

cresc

dim

1 2 1 1 1 1 4

نادان

ئابدۇۋەلى جارۇللايۇپىنىڭ ئەسلىدىكى ئورۇندىشى
تەمبۇر ئۆچۈن نوتلاشتۇرغۇچى : شەرمۇھەممەت نۇراخۇن

Moderato $\text{♩} = 84$

1.

2.

dim

cresc

dim

هەي نادان (لەيلۇن 3)

ئىلى خەلق ناخشىسى

تەمبۇر ئۈچۈن نوتىلاشتۇرغۇچى : شەرمۇھەممەت نۇراخۇن

Allegro ♩ = 84

cresc

f *mp*

dim

1. 2.

گۈل - غۇنچە (لەيلىۇن 4)

ئىلى خەلق ناخشىسى

تەمبۇر ئۆچۈن نوتىلاشتۇرغۇچى : شەرمۇھەممەت نۇراخۇن

Adagro $\text{♩} = 84$

The sheet music contains ten staves of musical notation for a two-handed instrument. The notation is primarily based on quarter notes and eighth notes, with some sixteenth-note patterns. Handings are indicated by '1' and '2' above the notes. Dynamics include *mf*, *p*, *mp*, *f*, and *dim*. The music is divided into sections by vertical bar lines and section numbers (1., 2.) above the staff.

يار سېنىڭ دەردىڭ

ئىلى خەلق ناخشىسى

تەمبۇر ئۇچۇن نوتىلاشتۇرغۇچى : شەرمۇھەممەت نۇراخۇن

Moderato $\text{♩} = 84$

The musical score consists of eight staves of notation for a two-octave gourd instrument (Tambur). The notation is in common time (indicated by '♩'). Fingerings are indicated above the notes, and dynamics are shown below the notes.

- Staff 1:** Fingerings 1 4 3 1 3, dynamic *cresc*.
- Staff 2:** Fingerings 1 3 1 3, dynamic *p*.
- Staff 3:** Fingerings 2 1 2 1 1 3.
- Staff 4:** Fingerings 1 2 1 2 1 1 2, dynamic *dim*.
- Staff 5:** Fingerings 1 1 1 3, 2 1 2 1 1 3.
- Staff 6:** Fingerings 3 1 2 1 2 1 1 2, dynamic *f*.
- Staff 7:** Fingerings 1 1 2 1 1 3, dynamic *p*.

1 1 1 1 4

cresc

mp

f

dim

ئاه ، خېنیم يامانلىماڭ

ئىلى خلق ناخشىسى

تەمبۇر ئۇچۇن نوتىلاشتۇرغۇچى : شىرمۇھەممەت نۇراخۇن

Moderato ♩ = 84

A musical score consisting of four staves of music for a string instrument. The music is in common time (indicated by a 'C') and uses a treble clef. The key signature is one sharp (F#). The first staff begins with a sixteenth-note pattern followed by eighth-note pairs. The second staff starts with eighth-note pairs. The third staff features eighth-note pairs with some sixteenth-note grace notes. The fourth staff concludes with eighth-note pairs. A dynamic marking 'mf' (mezzo-forte) is placed below the third staff.

شەرۋانىخان

ئىلى خەلق ناخشىسى

تەمبۇر ئۈچۈن نوتلاشتۇرغۇچى : شەرمۇھەممەت نۇراخۇن

Moderato ♩ = 90

The musical score is composed of eight staves of music for a three-stringed instrument (Tambur). The tempo is indicated as **Moderato** with a tempo of $\text{♩} = 90$. The dynamics and performance instructions include:

- Staff 1:** Starts with **Moderato** tempo and ***mf*** dynamic.
- Staff 2:** Dynamics: ***f***.
- Staff 3:** Dynamics: ***mp***.
- Staff 4:** Dynamics: ***f***.
- Staff 5:** Dynamics: ***f***.
- Staff 6:** Dynamics: Consists of two parallel lines, indicating a specific dynamic level.
- Staff 7:** Dynamics: ***dim*** (diminuendo).
- Staff 8:** Dynamics: ***cresc*** (crescendo).

mp

f

1. 2.

$\frac{16}{8}$

ئاق بېلق

ئىلى خەلق ناخشىسى

Moderato $\text{♩} = 84$

تەمبۇر ئۆچۈن نوتىلاشتۇرغۇچى : شىرمۇھەممەت نۇراخۇن

The musical score for "Eaq Belq" is composed of eight staves of music for a two-string bowed instrument. The key signature is one flat, and the time signature is common time (indicated by the number 16 over 8). The tempo is marked as "Moderato" with a quarter note equal to 84. The score includes dynamic markings such as *p*, *mf*, *dim*, *f*, *cresc*, and *mp*. Performance instructions include "cresc" and "mp". The music consists of eighth-note patterns and sixteenth-note figures, with some notes grouped by vertical stems.

قادىر مەۋلان

ئۇيغۇر خەلق ناھىيىسى

تەمبۇر ئۇچۇن نوتىلاشتۇرغۇچى : شىرمۇھەممەت نۇراخۇن

Moderato ♩ = 84

A musical score consisting of five staves of music for a single instrument. The music is in common time and uses a G clef. The first staff shows a sixteenth-note figure followed by a sustained eighth note. The second and third staves show more sixteenth-note patterns. The fourth staff begins with a sustained eighth note. The fifth and sixth staves feature sixteenth-note figures. The seventh staff concludes with a sustained eighth note. Dynamic markings include 'mf' and 'f'.

مودەنخان

ئىلى خەلق ناخشىسى

تەمبۇر ئۆچۈن نوتلاشتۇرغۇچى : شەرمۇھەممەت نۇراخۇن

Moderato ♩ = 96

The musical score is composed of ten staves of music for a two-string bowed instrument (Tambur). The tempo is **Moderato** with a tempo marking of ♩ = 96. The key signature is one flat (B-flat). The music includes dynamic markings such as *cresc*, *p*, *dim*, *f*, and *mp*. The notation uses standard musical notation with stems and heads, and specific bowing instructions are indicated by numbers (1, 2, 3, 4) placed above the notes.

The image shows three staves of musical notation:

- Staff 1:** Starts with a dynamic *p*. It features a sixteenth-note pattern: a eighth note followed by two groups of four sixteenth notes each. The second group ends with a fermata over the last note. The dynamic *f* appears below the staff.
- Staff 2:** Starts with a sixteenth-note pattern: a eighth note followed by two groups of four sixteenth notes each. The first group has a measure number '1' above it and a '4' above the second group. The dynamic *f* appears below the staff.
- Staff 3:** Starts with a sixteenth-note pattern: a eighth note followed by two groups of four sixteenth notes each. The first group has a measure number '1' above it and a '4' above the second group. The dynamic *f* appears below the staff.

كۈچا ناخشىسى (1)

ئىلى خەلق ناخشىسى

تەمىزۇر ئۆچۈن نوتىلاشتۇرۇغۇچى : شىرمۇھەممەت نۇراخۇن

Moderato

$\text{♩} = 72$

f

p

dim

cresc

tr

cresc

mp

A musical score consisting of eight staves of music for a solo instrument, likely flute or oboe. The music is written in common time with a treble clef. The first two staves show eighth-note patterns. The third staff begins with sixteenth-note patterns, followed by eighth-note patterns. The fourth staff continues with sixteenth-note patterns. The fifth staff shows eighth-note patterns, followed by sixteenth-note patterns. The sixth staff begins with sixteenth-note patterns, followed by eighth-note patterns. The seventh staff shows eighth-note patterns, followed by sixteenth-note patterns. The eighth staff concludes with eighth-note patterns.

cresc

mp

p

cresc

p

كۆچا ناخشىسى(2)

ئىلى خەلق ناخشىسى

moderato

$\text{♩} = 72$ شەرمۇھەممەت نۇراخۇن

1.

2. Fine

f

p

dolce

p

D.S.

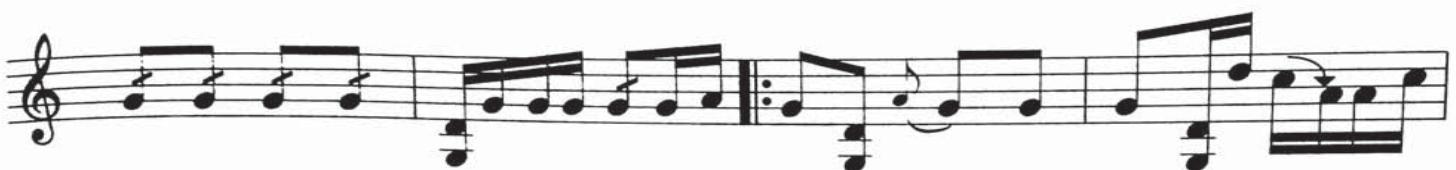
كۈچا ناخشىسى(3) جانەي

ئىلى خەلق ناخشىسى

تەمبۇر ئۆچۈن نوتىلاشتۇرغۇچى : شىرمۇھەممەت نۇراخۇن

Moderato ♩ = 110

The musical score consists of ten staves of music for a two-string bowed instrument. The tempo is indicated as **Moderato** with ♩ = 110. The key signature is implied by the treble clef. The score includes dynamic markings: *mf*, *mp*, *cresc*, *p*, and *dim*. The music features various rhythmic patterns, including eighth and sixteenth notes, and includes slurs and grace notes.

کوچا ناخشیسى(4) نىڭارىمىسىن

ئىلى خەلق ناخشىسى

تەمبۇر ئۈچۈن نوتىلاشتۇرغۇچى : شىرمۇھەممەت نۇراخۇن

Moderato ♩ = 84

1 2 1 1 2 1 1 3 1 2 1 2 4

f

cresc

mp

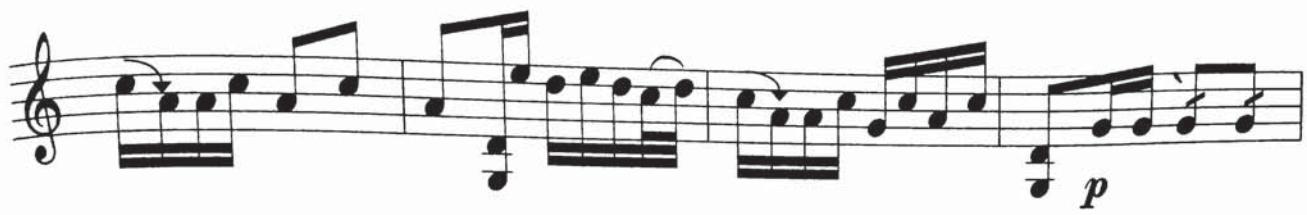
p

f

p

dim

cresc

كۈچۈن ناخشىسى (5) سەمەنگاھىم

ئىلى خەلق ناخشىسى
تەمبۇر ئۈچۈن نوتىلاشتۇرغۇچى : شەرمۇھەممەت نۇراخۇن

Moderato $\text{♩} = 110$

cresc

f

1 1 2 1 2

1 3 1 3 1 1 1 4

p

كۆچا ناخشىسى(6) مەستۇن ھەيران

ئىلى خەلق ناخشىسى
ئەمبۇر ئۈچۈن نوتلاشتۇرغۇچى : مىجىت يۈنۈس

Moderato $\text{♩} = 110$

The musical score is composed of eight staves of music in 2/4 time, treble clef. The tempo is indicated as $\text{♩} = 110$. The score includes dynamic markings such as *cresc*, *mp*, *f*, *p*, *dim*, and *f*. Performance instructions like ' \swarrow ' and ' \searrow ' are also present. The music features eighth-note patterns and sixteenth-note figures.

cresc

mp

p

f

p

ئەۋرىشىم

ئىلى خلق ناخشىسى

تەمبۇر ئۈچۈن نوتلاشتۇرغۇچى : شىرمۇھەممەت نۇراخۇن

Moderato ♩ = 72

The sheet music consists of ten staves of musical notation for a traditional Uyghur instrument, likely a Tombak or Dombra. The notation is in common time (♩ = 72). The first staff begins with a dynamic of *mp*. The second staff starts with a dynamic of *f*. The third staff begins with a dynamic of *p*. The fourth staff features dynamics of *f* and *dim*. The fifth staff includes a dynamic of *mp*. The sixth staff has a dynamic of *f*. The final staff ends with a dynamic of *mf*.

The musical score is divided into sections by vertical bar lines. The first section ends with a fermata over the eighth note of the first staff. The second section begins with a dynamic marking 'dim'. The third section starts with a dynamic 'cresc'. The fourth section ends with a dynamic 'mp'. The fifth section begins with a dynamic 'f'. The sixth section starts with a dynamic 'p'. The seventh section ends with a dynamic 'p'. The eighth section ends with a dynamic 'mp'.

A musical score consisting of five staves of music for a solo instrument, likely flute or oboe. The music is written in common time with a treble clef. The first staff contains six measures of eighth-note patterns. The second staff begins with a dynamic *f*, followed by six measures with various rhythmic patterns and dynamics including *p*. The third staff starts with a dynamic *f*. The fourth staff features a complex pattern of sixteenth-note groups with fingerings like 113111 and 3. The fifth staff concludes with a dynamic *mp* and a fermata over the last note.

چوڭ خانلەيلۇن

ئىلى خلق ناخشىسى

تەمبۇر ئۇچۇن نوتىلاشتۇرغۇچى : شەرمۇھەممەت نۇراخۇن

Moderato ♩ = 96

The musical score is composed of eight staves of music. The key signature is G major (one sharp). The time signature is 2/4. The tempo is indicated as **Moderato** with a tempo of 96. The dynamics and performance instructions include:

- Staff 1: Dynamics **p** (piano).
- Staff 2: Dynamics **mf** (mezzo-forte).
- Staff 3: Dynamics **f** (fortissimo).
- Staff 4: Dynamics **mp** (mezzo-piano).
- Staff 5: Dynamics **f** (fortissimo).
- Staff 6: No explicit dynamic marking.
- Staff 7: No explicit dynamic marking.
- Staff 8: No explicit dynamic marking.

Dynamic markings:

- Dynamic 1: (First staff)
- Dynamic 2: (Second staff)
- Dynamic 3: (Third staff)
- Dynamic 4: *mf* (Metronome Forte)
- Dynamic 5: *ff* (Fortissimo)
- Dynamic 6: (Sixth staff)
- Dynamic 7: (Seventh staff)
- Dynamic 8: *p* (Pianissimo)
- Dynamic 9: (Ninth staff)

كىچىك خانلەيلىون (1)

ئىلى خەلق ناخشىسى

تەمبۇر ئۈچۈن نوتىلاشتۇرغۇچى : شەرمۇھەممەت نۇراخۇن

Moderato $\text{♩} = 96$

A musical score consisting of four staves of music. The first staff starts with dynamic *ff* and ends with *mp*. The second staff consists of eighth-note pairs. The third staff features sixteenth-note patterns. The fourth staff concludes with a dynamic marking *dim*. A bracket labeled "1." is positioned above the fourth staff.

كىچىك خانلەيلۇن(2)

ئىلى خەلق ناخشىسى

تەمبۇر ئۈچۈن نوتىلاشتۇرغۇچى : شىرمۇھەممەت نۇراخۇن

Moderato ♩ = 96

The musical score is composed of nine staves of music in 2/4 time, key of A major (indicated by a sharp sign). The tempo is set at ♩ = 96. The score includes dynamic markings such as *f*, *p*, and *mf*. Performance instructions like 'v' and '<' are also present. The music features various note patterns, including sixteenth-note figures and eighth-note pairs.

1 2 3 4 5 6 7 8

p

f

cresc

p

گۈلمەشۇق(1)

ئىلى خەلق ناخشىسى
تەمبۇر ئۇچۇن نوتىلاشتۇرغۇچى : شىرمۇھەممەت نۇراخۇن

Moderato $\text{♩} = 96$

گۈلمەشۇق(2)

ئىلى خىلق ناخشىسى

تەمبۇر ئۇچۇن نوتىلاشتۇرغۇچى : شىرمۇھەممەت نۇراخۇن

Moderato $\text{♩} = 96$

گۈل قىسقان مېنىڭ يارىم

ئىلى خەلق ناخشىسى

تەمبۇر ئۇچۇن نوتىلاشتۇرغۇچى : شىرمۇھەممەت نۇراخۇن

Allegro ♩ = 110

گۈل شادىخان

ئىلى خەلق ناخشىسى

تەمبۇر ئۈچۈن نوتىلاشتۇرغۇچى : شىرمۇھەممەت نۇراخۇن

Allegro $\text{♩} = 110$

A musical score consisting of six staves of music for a single melodic line. The music is in G major, indicated by a treble clef and one sharp sign. The tempo is indicated by a '♩' followed by '8'. The first staff concludes with a dynamic instruction 'dim'. The subsequent staves continue the melodic line with various note patterns, including eighth-note and sixteenth-note figures.

جېنیم خېنیم

ئىلى خەلق ناخشىسى

تەمبۇر ئۈچۈن نوتىلاشتۇرغۇچى : شىرمۇھەممەت نۇراخۇن

Moderato $\text{♩} = 72$

The musical score is composed of eight staves of music for a single melodic line. The key signature is one sharp (G major). The time signature is common time (indicated by 'C'). The music begins with a treble clef. The notation uses solid black note heads, hollow black note heads, and white note heads. Measures are separated by vertical bar lines. Measure endings are marked with small numbers above the staff: '1', '2', '3', '4', '5', '6', '7', and '8'. Articulation is indicated by 'p' (piano), 'f' (forte), and 'ff' (double forte). The music features sixteenth-note patterns, eighth-note pairs, and grace notes. Slurs and grace notes are used throughout the piece.

A musical score consisting of six staves of music for a solo instrument. The music is in G major, indicated by a treble clef and one sharp sign. The tempo is marked as eighth note = 120. The score is divided into measures by vertical bar lines. Measure 1: The first measure starts with a sixteenth-note grace followed by an eighth note. Measures 2-3: The second and third measures feature eighth-note patterns with grace notes and slurs. Measures 4-5: The fourth and fifth measures show sixteenth-note patterns with grace notes and slurs. Measure 6: The sixth measure begins with a sixteenth-note grace followed by an eighth note. Measures 7-8: The seventh and eighth measures continue the eighth-note pattern with grace notes and slurs. Measures 9-10: The ninth and tenth measures show sixteenth-note patterns with grace notes and slurs. Measure 11: The eleventh measure starts with a sixteenth-note grace followed by an eighth note. Measures 12-13: The twelfth and thirteenth measures feature eighth-note patterns with grace notes and slurs. Measures 14-15: The fourteenth and fifteenth measures show sixteenth-note patterns with grace notes and slurs. Measure 16: The sixteenth measure starts with a sixteenth-note grace followed by an eighth note. Measures 17-18: The seventeenth and eighteenth measures continue the eighth-note pattern with grace notes and slurs. Measures 19-20: The nineteenth and twentieth measures show sixteenth-note patterns with grace notes and slurs. Measure 21: The twenty-first measure starts with a sixteenth-note grace followed by an eighth note. Measures 22-23: The twenty-second and twenty-third measures feature eighth-note patterns with grace notes and slurs. Measures 24-25: The twenty-fourth and twenty-fifth measures show sixteenth-note patterns with grace notes and slurs. Measure 26: The twenty-sixth measure starts with a sixteenth-note grace followed by an eighth note. Measures 27-28: The twenty-seventh and twenty-eighth measures continue the eighth-note pattern with grace notes and slurs. Measures 29-30: The twenty-ninth and thirtieth measures show sixteenth-note patterns with grace notes and slurs. Measure 31: The thirty-first measure starts with a sixteenth-note grace followed by an eighth note. Measures 32-33: The thirty-second and thirty-third measures feature eighth-note patterns with grace notes and slurs. Measures 34-35: The thirty-fourth and thirty-fifth measures show sixteenth-note patterns with grace notes and slurs. Measure 36: The thirty-sixth measure starts with a sixteenth-note grace followed by an eighth note. Measures 37-38: The thirty-seventh and thirty-eighth measures continue the eighth-note pattern with grace notes and slurs. Measures 39-40: The thirty-ninth and fortieth measures show sixteenth-note patterns with grace notes and slurs. Measure 41: The forty-first measure starts with a sixteenth-note grace followed by an eighth note. Measures 42-43: The forty-second and forty-third measures feature eighth-note patterns with grace notes and slurs. Measures 44-45: The forty-fourth and forty-fifth measures show sixteenth-note patterns with grace notes and slurs. Measure 46: The forty-sixth measure starts with a sixteenth-note grace followed by an eighth note. Measures 47-48: The forty-seventh and forty-eighth measures continue the eighth-note pattern with grace notes and slurs. Measures 49-50: The forty-ninth and fifty-thousandth measures show sixteenth-note patterns with grace notes and slurs. Measure 51: The fifty-first measure starts with a sixteenth-note grace followed by an eighth note. Measures 52-53: The fifty-second and fifty-third measures feature eighth-note patterns with grace notes and slurs. Measures 54-55: The fifty-fourth and fifty-fifth measures show sixteenth-note patterns with grace notes and slurs. Measure 56: The fifty-sixth measure starts with a sixteenth-note grace followed by an eighth note. Measures 57-58: The fifty-seventh and fifty-eighth measures continue the eighth-note pattern with grace notes and slurs. Measures 59-60: The fifty-ninth and sixty-thousandth measures show sixteenth-note patterns with grace notes and slurs. Measure 61: The sixty-first measure starts with a sixteenth-note grace followed by an eighth note. Measures 62-63: The sixty-second and sixty-third measures feature eighth-note patterns with grace notes and slurs. Measures 64-65: The sixty-fourth and sixty-fifth measures show sixteenth-note patterns with grace notes and slurs. Measure 66: The sixty-sixth measure starts with a sixteenth-note grace followed by an eighth note. Measures 67-68: The sixty-seventh and sixty-eighth measures continue the eighth-note pattern with grace notes and slurs. Measures 69-70: The sixty-ninth and seventy-thousandth measures show sixteenth-note patterns with grace notes and slurs. Measure 71: The seventy-first measure starts with a sixteenth-note grace followed by an eighth note. Measures 72-73: The seventy-second and seventy-third measures feature eighth-note patterns with grace notes and slurs. Measures 74-75: The seventy-fourth and seventy-fifth measures show sixteenth-note patterns with grace notes and slurs. Measure 76: The seventy-sixth measure starts with a sixteenth-note grace followed by an eighth note. Measures 77-78: The seventy-seventh and seventy-eighth measures continue the eighth-note pattern with grace notes and slurs. Measures 79-80: The seventy-ninth and eighty-thousandth measures show sixteenth-note patterns with grace notes and slurs. Measure 81: The eighty-first measure starts with a sixteenth-note grace followed by an eighth note. Measures 82-83: The eighty-second and eighty-third measures feature eighth-note patterns with grace notes and slurs. Measures 84-85: The eighty-fourth and eighty-fifth measures show sixteenth-note patterns with grace notes and slurs. Measure 86: The eighty-sixth measure starts with a sixteenth-note grace followed by an eighth note. Measures 87-88: The eighty-seventh and eighty-eighth measures continue the eighth-note pattern with grace notes and slurs. Measures 89-90: The eighty-ninth and ninety-thousandth measures show sixteenth-note patterns with grace notes and slurs. Measure 91: The ninety-first measure starts with a sixteenth-note grace followed by an eighth note. Measures 92-93: The ninety-second and ninety-third measures feature eighth-note patterns with grace notes and slurs. Measures 94-95: The ninety-fourth and ninety-fifth measures show sixteenth-note patterns with grace notes and slurs. Measure 96: The ninety-sixth measure starts with a sixteenth-note grace followed by an eighth note. Measures 97-98: The ninety-seventh and ninety-eighth measures continue the eighth-note pattern with grace notes and slurs. Measures 99-100: The ninety-ninth and one-hundred-thousandth measures show sixteenth-note patterns with grace notes and slurs.

ئانارخان(1)

ئىلى خەلق ناخشىسى
تەمبۇر ئۆچۈن نوتىلاشتۇرغۇچى : شەرمۇھەممەت نۇراخۇن

Moderato $\text{♩} = 84$

The musical score is composed of eight staves of music for a two-string bowed instrument (Tambur). The key signature is one sharp (F# major). The tempo is indicated as **Moderato** with a quarter note equivalent to 84 beats per minute ($\text{♩} = 84$). The music is written in common time (indicated by a '2'). The score includes various dynamics such as *mp*, *dim*, *f*, and *mp*. There are also grace notes, slurs, and measure numbers (1. and 2.) indicating performance variations. The notation uses standard musical symbols like stems, heads, and beams.

ئانارخان(2)

ئىلى خەلق ناخشىسى

تەمبۇر ئۇچۇن نوتلاشتۇرغۇچى : شىرمۇھەممەت نۇراخۇن

Moderato ♩ = 84

The musical score consists of seven staves of music for a two-string bowed instrument. The key signature is one sharp (F#), and the time signature is common time (indicated by a '2'). The tempo is 'Moderato' with a note value of ♩ = 84. The score includes dynamic markings such as *mp*, *f*, and *p*. Performance instructions like 'f' under a note and 'p' at the end of the last staff are also present. The music features eighth-note patterns and sixteenth-note figures.

مهستون هەيرانىڭ مەرغۇلى

تەمبۇر ئۇچۇن نوتىلاشتۇرغۇچى : مىجىت يۈنۈس

(بۇ مەرغۇل كۆپىنچە ئىلى خەلق ناخشىلىرى ئاھىر لاشقاندا ئۇلىنىپ ئورۇنىدىلدى)

Adagio $\text{♩} = 106$

A page of musical notation consisting of ten staves of music. The music is written in G major (indicated by a G clef) and common time (indicated by a 'C'). The notation includes various note heads, stems, and bar lines. Some staves begin with a dynamic marking like 'tr' (trill) or 'mp' (mezzo-forte). There are also some markings like 'AV' and '^' under certain notes. The music is divided into measures by vertical bar lines.

mp

mf

mp

mp

mp

mp

mp

mf

tr

tr

mp

mf

tr

Musical score for a single melodic line, likely for a bowed instrument. The score consists of eight staves of music, each starting with a treble clef and a key signature of one sharp (F#). The music is in common time. The notation includes eighth, sixteenth, and quarter notes, along with rests and various articulations such as grace notes, slurs, and a trill (tr). Measure 10 contains a trill over two measures. Measure 12 concludes with a fermata (v) over a double bar line.

پاتقا ئېرىشتى. مىجىت يۇنۇس ئوقۇتۇش داۋامدا سەنئەت ئەمەلىيەتى بىلەن كۆپ شۇ. غۇللىنىپ يايپونىيە، ئىران قاتارلىق ئۇن نەچە دۆلتکە چىقىپ ئويۇن قويۇشقا قاتىشىپ، ئۇيە خۇر سەئىتىنى دۈبىغا يوزلەندۈرۈشتە بەلگە. لىك تىرىشچانلىق كۆرسەتتى. يۇقىر قىدەك نە. تىجىلىرى بىلەن مىجىت يۇنۇس كۆپ قېتىم ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكمىتىنىڭ مۇنەت. ئەر بېتەكچى مۇكاباتغا ئېرىشتى.

ئۇنىڭدىن باشقا 2002 - يىل 12 - ئايدا جۇڭگو كلاسىك مۇقاملىرىنىڭ DVD، VCD، CD پلاستىنكلەرنىڭ ئىشلىنىشىگە قاتىد. شىب، مەددەنئەت مىنلىرىنىڭ ۋە ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكمىتى تەرىپىدىن «ئىلغار شەخس» نامىغا، 2005 - يىل 9 - ئايدا ئاپتونوم رايون بويىچە «3 نەت تەرىپىيەلەشتىكى ئىلغار شەخس» نامىغا، 2006 - يىل 11 - ئايدا ئاپتونوم رايون بويىچە «مۇنەۋەر كەسپىي تېخنىكا خىز». مەتچىسى» نامىغا، 2008 - يىل 12 - ئايدا ئاپتونوم رايون بويىچە ئالاھىدە تۆھىپ كۆرسەتكەن مۇنەۋەر مۇتەخەسسىن» نامىغا نائىل بولىد.

مىجىت يۇنۇس ئوقۇتۇشنىڭ بىرىنچى سېپىدى جان پىدالىق بىلەن ئىشلەپلا قالماي تەتقىقات بىلەنمۇ شوغۇللىنىپ بۇ ساھەدىمۇ خېلى زور تەجىىلەرنى قولغا كەلتۈردى. 2005 - يىل 1 - ئايدا ئۇ قاتاشقان «مۇقام ئوقۇتۇشى، تەتقىقاتى ۋە ئەمەلىيەتىدە يېڭى سىتىما بەرپا قىلىش» تۈرى مائارىپ مىنلىرىنىڭ تەرىپە. دىن 2 - دەرىجىلىك ئوقۇنۇش نەتىجىسى مۇكاپا. پاتىغا، ئاپتونوم رايون تەرىپىدىن 1 - دەرىجە. لىك ئوقۇتۇش نەتىجىسى مۇكاباتغا ئېرىشتى. ئۇ يەنە ئىنسىتىتۇت دەرىجىلىك تەتقىقات تېمىدەسى «ئۇيغۇر لاردىكى تەنبۇر چالغۇسىنىڭ مەذبىسى ۋە تەرەققىياتى»غا رىياسەتچىلىك قىلىپ تاماملىدى. «ئىلى ۋە كۆچا خەلق ناخشىلىرى ئۇستىمە سېلىشتۈرما تەتقىقات»، «ئۇيغۇر جال». غۇلرنىڭ ئوركىستەر لاشتۇرۇلۇش ئۇسۇلى» قاتارلىق تەتقىقات تېمىلىرغا قاتاشتى. شۇنىڭ بىلەن بىلە ئۇ «ئۇيغۇر مۇقام مائارىپى ۋە ئۇنىڭ شەكىللەرى»، 20 - ئىسلىك 30 - بىلە. رىدىكى ئۇيغۇر 12 مۇقامىنىڭ تەرەققىياتى»، «تەنبۇرنىڭ مىللەتلىك ئوركىستەردىكى رولى ۋە ئالاھىدىلىكى» قاتارلىق ئۇن نەچە پارچە ئىلە. حىي ماقالىسىنى ئىلان قىلدى.

مىجىت يۇنۇس 1992 - يىلى بېيىىڭىدا ئۆتكۈزۈلگەن تۇنجى نۆۋەتلىك خەلقئارا مۇقام ئىلمىي مۇهاكىمە يېغىنىغا، 2006 - يىل 9 - ئايدا ئۇرۇمچىدە ئۆتكۈزۈلگەن 6 - نۆۋەتلىك خەلقئارا مۇقام ئىلمىي مۇهاكىمە يېغىنىغا، 2005 - يىل 9 - ئايدا فۇجىين پېداگوگىكا ئۇ. نۇبرىستېتىنىڭ تەكلىپى بىلەن ئاسىيا - تىنچ ئۇكىيان مىللەتلىك مۇزىكا جەمئىيەتتىنىڭ 10 - نۆۋەتلىك خەلقئارا مۇهاكىمە يېغىنىغا قاتاشتى. 2009 - يىل 3 - ئايدا ئەزىز بەيجاندا ئۆتكۈزۈلگەن «مۇقامى ئالىم» تېمىسىدىكى خەلقئارا مۇقام ئىلمىي مۇهاكىمە يېغىنىدا «ئۇيغۇر مۇقام مائارىپى ۋە ئۇنىڭ شەكىللەرى» نامىلۇق ماقالىسىنى ئۇقۇدى ۋە شۇ تېمىدىكى مۇقام فېستىۋالىدا چەبىيات مۇقامىنىڭ ئا. ساسلىق قىسىمىنى ئۇرۇنداشقا قاتىشىپ «پارلاق، ئۇنتۇلماس، سەھەرلىك ئاۋاز» مۇكابا. تىغا ئېرىشتى. مىجىت يۇنۇس ھازىر «شىنجاڭ ئۇيغۇر تەنبۇر چالغۇسىنىڭ ئاۋاز تۇسى ھەققە. دە تەتقىقات» نامىلۇق ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك تەتقىقات تۈرى ئۇستىدە ئىزدىن ئىتىدۇ.

ئەمپۇر دەرسلىگى

ISBN 978-7-5370-7473-5

9 787537 074735 >

(民文,上下册) 50.00 元